

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁR:</p> <p>Egész évre . . . 10 kor.</p> <p>Félévre 6 „</p>	<p>Szerkeszti :</p> <p>DR. CHARMANT OSZKÁR budapesti kir. közjegyző.</p> <p>Főmunkatárs :</p> <p>Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közj.-helyettes.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadó- ==== hivatal ====</p> <p>Budapest, Andrassy-út 9.</p>
---	--	--

Tartalom: A váltóóvások reformja. — Az új svájci házassági vagyonjog. — Felsőbirósági határozatok. — Ministeri rendeletek. — Közlemények. — Külföld.

A váltóóvások reformja.

A váltóóvások reformjának kérdését állandóan napirenden tartják főképp a kereskedői és pénzügyi körök, s ezeknek mozgalma révén nemrég az igazságügyministerium is állást foglalt a kérdésben, a következő pontokban körvonalozván a nézete szerint szükséges reformokat:

„1. A váltótörvény 44. szakasza szerint nem szükséges telepített váltóknál az óvás az elfogadó ellen, ha a telepes a váltó birtokosa. Ezt a rendelkezést a kibocsátóra és forgatókra is ki lehetne terjeszteni. Ezzel a mai óvások 80 százaléka eselnék.

2. A váltótörvény 98. szakasza módosítandó volna olyképp, hogy oly helyeken, ahol sem közjegyző, sem járásbiróság nincs, ügyvéd is föl volna jogosítható az óvás fölvételére. Ezáltal a székhelyen kívül teljesített óvások költsége rendkívül mérsékeltenék.

3. Módosítandó volna a váltótörvény 99. szakasza olyképp, hogy az óvást a lehetőleg legrövidebb alakban az eredeti váltóra, vagy helyszűke esetén annak toldalékára vezetnék, nem pedig külön okiratba foglalnék. Ez fölöslegessé tenné a váltótörvény 99. szakaszának 1. és 2. pontjában foglalt terjedelmes fölvételeket az óvásba és az óvás érvényessége körüli vitákat csökkentené.

4. A sok idővesztéssel és munkaszaporítással járó óváskönyvnek semmi célja nincs. Elég volna, ha a közjegyző az óváskönyvekről egyszerű rovatos följegyzési könyvet vezetne.

5. Módosítandó volna a váltótörvény 102. szakaszának az a rendelkezése, hogy az ott körülírt cselekmények, azok között az óvás is, csak délelőtt 9—12 óra és délután 2—5 óra közt történhetnek. Ezt az időt ki kellene terjeszteni, amint azt az előterjesztés is javasolja, a 9-től 5-ig terjedő órákra, esetleg 6 óráig is.

6. Az 1880. évi LI. törvényczikk 11. szakaszának o) pontja az óvás díját állandóan minden esetre 2 forint 10 krajczárban állapítja meg. Ez kis összegről szóló váltóknál sok, nagy összegnél kevés. Ennek helyébe a váltó értékével arányosan emelkedő díjfokozatot kellene életbeléptetni.

Ezekben az igazságügyi minister által javasolt módosításokban mindenekelőtt az a nevezetes, hogy belőlük a póstai váltóóvás hiányzik. Tényleg ez az intézmény, melynek pedig sok szószólója volt s mely például Belgiumban meg is van valósítva, nálunk elejtettnek tekinthető. Maguk a váltóforgalomban leginkább érdekelt kereskedői körök is legnagyobb részben ellene nyilatkoztak. Az országnak körülbelül 4500 póstahivatala közül nem egészen 70/0 a kincstári póstahivatalok száma, a többi szerződéses magánpostamester kezén van, akiknek igen nagy része nő. Innét az ettől az eszmétől való idegenkedés.

Azoknak a reformeszméknek, melyeknek az igazságügyiminister pártjára állott, a legtöbbjét magunk is helyeselhetjük. A külön óvási könyv tényleg fölösleges. Nem hallottunk érdekében soha más érvet, mint azt, hogy szükség esetében utólagos óvás-másolatok kiadását teszi lehetővé. A tapasztalás azonban nem igazolta ezt a szükségét. Ritkaságszámba megy az a közjegyző, akit valaha egy óvási másolat kiadása iránt megkerestek. Az óvási tanusításnak, egyéb hitelesítések módjára, az eredeti váltóra reávezetése, az óvási eljárás idejének kiterjesztése, az óvási díjaknak fokozat szerint való megállapítása, csupa olyan rendszabály, amelyet karunk már a reformmozgalom megindulása előtt régen sürgetett.

De már az első pont alatt javasolt reform nem találkozhatik föltétlen helyeslésünkkel. Föl kell hogy vessük a kérdést, hogy a telepesnek váltóbirtokosi minősége milyen módon lesz majd eleve hitelt érdemlőleg megállapítva? Ha erről gondoskodás nem történik,

akkor ez a reform csak arra lesz jó, hogy a forgatóknak egy olcsó kifogást szolgáltatson és a váltópereknek számát szertelenbe növelje. Ezt elkerülendő, megint csak egy közhiteles tanusításra lesz szükség annak megállapítása végett, hogy a telepes milyen időpontban volt a váltó birtokosa és melyik forgatmány követte, vagy előzte meg ezt az időpontot. Már pedig az ilyen közhitű tanusításnak legegyszerűbb és legolcsóbb módja megint csak a mai óvás. Azt hisszük, hogy azok, akik a váltótörvény 44. §-ának ily módon javaslatba hozott kiterjesztését óhajtják, ellenmondásba jönnek mai váltójogunk alapvető eszméivel és ha következetesek akarnak lenni, sokkal gyökeresebb reform: az óvások korlátozása helyett azoknak teljes megszüntetése, a forgatóknak föltétlen fizetési kötelezettsége mellett kellene kardoskodniok.

Hogy a javasolt reformmal — ha az a telepes váltóbirtokosi minőségének megállapítása kérdésében is megfelelő és kielégítő megoldást talál — a váltóóvások száma legalább 800/0-al csökkenni fog, azt magunk is hisszük. Telepítetlenül ebben az esetben csak a helyi és tárczaváltók fognak maradni. Persze hogy ezek, kevés kivétellel, épen a kis és legkisebb emberek váltói lesznek, azok, amelyek az óvási költségeket — ha még annyira is redukálnak — legkevésbé bírják el, s melyeknél az egész váltójogi formalizmus is a legkevésbé megokolt. Ami az egész reformmozgalom szociálpolitikai jelentőségét nagyon lenyomja. Igaz, hogy a reformmozgalom nem is ezekből a körökből indult ki. De egy feladatai magaslatán levő kormányzat dolga volna, hogy ha már ráteszi a kezét valamely avult intézményre, azt a modern eszmeáramlatok színvonalán és úgy újítsa meg, hogy a társadalom minden osztályára kiterjedjen jótékony hatása. Az amit a kormány javaslatba hoz, bármily czélszerű is legyen magában minden egyes újítás, összevéve mégsem más mint foltozgatás; aminthogy — sajnos — a nagyobbarányú conceptio szándéka a kormányt ennél a reformnál úgy látszik nem is vezérli.

Egyenesen megdöbbenést kelt azután az, amit az igazságügyiministerium a második pont alatt javasol. Hogy olyan helyeken, ahol közjegyző nem székel, ügyvédek is vehessenek fel óvást, az a lapunk előző számában már eléggé megvilágított ügyvédi mozgalomnak egyik programmpontja. Az ügyvédség ezt a kívánságát állítólag anyagi helyzetének javítása végett vette fel programmjába. De kimutattuk, hogy anyagi szempontból az ilyen rendszabálynak az

ügyvédségre nézve még a mai viszonyok között is elenyészően jelentéktelen volna a hatása. A legtöbb vidéki pénzügyintézet váltóforgalmának szükségleteit visszleszámítolás útján fedezi. Leginkább áll ez azokról a kisebb pénzügyintézetekről, melyeknek székhelyén kir. közjegyző nincsen. Az ilyen intézeteknek visszleszámítolás alá kerülő váltói pedig rendszerint a visszleszámítoló intézet székhelyére vannak telepítve és ott is lesznek megóvatolva, ami bizonyára a jövőben sem fog megváltozni; úgy hogy az ilyen helyeken székelő ügyvédekre csak azon váltók megóvatolása maradna, melyeknél mai nap a központokra való kitelepítés nem a visszleszámítolási forgalom szempontjai miatt, hanem csak a nagyobb óvási költségek elkerülése végett történik. Sőt még ezek sem, mert feltehető, hogy mihelyt a váltóóvások dolgában tervezett reformmal a telepített váltók óvásának szüksége eszik, a kisebb, tehát közjegyzővel nem bíró helyek váltóinak a központokba való kitelepítése általános szokássá fog válni, és nem fognak az ügyvédi óvások számára csak a kisebb értékű, helyi és tárczaváltók visszamaradni, épen azok, melyeknél a szőnyegen levő reformjavaslat értelmében az óvási költségek a mai 4 korona 20 filléres díjhoz képest tetemesen leszállíthatni fognak. De még ha ebben a feltevésünkben csalódnánk is, a váltóóvások számának a reformtól várható csökkenése magában is teljesen jelentéktelenné fogja tenni azt az anyagi előnyt, amit a váltóóvásokból az ügyvédek, s azt a veszteséget, amit hatáskörük illetén megszorításától a közjegyzők várhatnak; úgy hogy avval legalább senki sem gyanusíthatja ez utóbbiakat, hogy állásfoglalásukban őket az anyagi érdek vezérli.*

Nem az anyagi oldala ennek a reformnak az, mely bennünk megdöbbenést kelt. Az ügyvédségnek közhitű tanúsításokra való feljogosítása amilyen elenyésző a jelentősége anyagi szempontból, olyan kiemelkedő fontosságú az, elvi oldalát nézve. A közjegyzői intézménynek egész jelentősége abban áll, hogy a jogforgalomban szükséges közhitű tanúsításokat, mint az igazságügyi szervezetben külön e célra alkotott, és minden e végből szükséges erkölcsi és értelmi biztosítékokkal körülvevett testület, kizárólagos jelleggel végezze

* Megközelítőleg kiszámítható a javasolt reform életbeléptetése esetén várható ügyvéd-óvások száma. A „Magyar Compass“ 1905—1906. évi adatainak és a közjegyzői ügyforgalmi statisztikának egybevetéséből kitűnik, hogy a jelzett évben a magyarországi pénzügyintézetek, hitelszövetkezetek száma, váltótárczája és a megóvatolt váltók száma volt:

el. Az ilyen kizárólagosságot a közérdek indokolja és vele a közjegyzők igazságügyi szervezetünkben nem állanak egyedül, sőt mondhatni, hogy ebbeli kizárólagosságuk egyike a legszerényebbeknek, mindenesetre sokkal szerényebb, mint az ügyvédi testületnek a perbeli képviselőre vonatkozó kizárólagossága, melynek érdekében az ügyvédek joggal és sikerrel szállanak síkra, amint azt a 200 koronán felüli váltóperek dolga is bizonyítja az új perrendtartási javaslatban.

H o l ?	Pénzügyintézetek		Hitel-szövetkezetek		Közjegyzők által megóvatolt váltók száma
	száma	váltótárczája koronákban	száma	váltótárczája koronákban	
Budapesten	85	378.280,449	142	53.513,621	24,870
A többi közjegyzői székhelyeken együtt . .	717	956.655,753	126	21.291,868	108,703
Járásbirósági székhelyeken, hol nincs közjegyző	157	73.542,604	14	2.610,999	—
Oly helyeken, hol sem közjegyző, sem járásbiróság nem székel	497	207.181,756	115	8.560,328	—

A harmadik és negyedik vonalban kitüntetett váltóforgalomnak az első kettőével s a megóvatolt váltók számával összehasonlítása arra az eredményre vezet, hogy az óvások számából körülbelül 25,000 eshetik arra a váltóforgalomra, mely oly helyekről származik, hol közjegyző nem székel. De ebben a számban befoglaltatnak az ilyen helyekről kitelepített és közjegyzői székhelyeken megóvatolt váltók száma is. Föltéve — aminek azonban a szövegben kifejtett okokból épen ellenkezője várható — hogy az ilyen váltók a reform után többé nem fognak a központokba kitelepítetténi és tekintetbe véve, hogy a harmadik és negyedik vonalban kitüntetett helyek száma 510, az óvásoknak a reform után beállandó 80% csökkenése mellett a legjobb esetben évenként tiz óvás jutna egy-egy ilyen helyre, illetve az ott székelő váltóóvásokra feljogosított ügyvédre. Adat hiányában mellőzve lett a fenti kimutatásban a kir. járásbiróságok és a még jogosított váltójegyzők által ezidőszert felvett, az összadatokat lényegesen semmi esetre sem befolyásoló óvások száma.

Mihelyt pedig a közjegyzői testületnek érintett kizárólagosságán rés lesz ütve, akkor megdőlvén az elv, semmi oka és akadályja nem lesz többé annak, hogy a közhitű tanúsítások terén akár az ügyvédség, akár más testület tovább is előre ne nyomuljon. Olvassuk is, hogy a váltóóvás reformja kérdéséhez a debreczeni kereskedelmi és iparkamara egyebek között azt a javaslatot tette, hogy váltóóvásokra oly helyeken, hol sem közjegyző, sem ügyvéd nincs, a községi vagy körjegyzők is feljogosíttassanak.

Az ilyen reform a közjegyzői intézmény felszámolásának bevezetését jelentené. Az első lépést azon a lejtőn, melynek alján idővel az egész intézmény eltűnnék. Visszafejlődését annak az igazságügyi szervezeti reformnak, melynek az 1874:XXXV. t.-cz. nem a legkevésbé nevezetes része volt, amely törvényczikk 213. §-ában nem hiába, hanem az egész igazságügyi szervezet eszmekincsének mélyéből kiemelve állította fel a tilalmat, hogy „a kinevezett váltójegyzők eddigi hatáskörüket megtartják, újak azonban már ki nem nevezhetők.“

Vajjon dr. Günther Antal igazságügyminister úr a maga nevét igazságügyünk történetében avval akarja-e Horváth Boldizsárétól elütően megörökíteni, hogy ő volt az, aki a közjegyzői intézmény továbbfejlesztése helyett, első gyanánt bontotta meg annak erősségeit és készítette elő korhadását? Tervszerű kezdeményezést kell-e látnunk szándékában? az egész jogszolgáltatási szervezet oly mélyreható és nagyarányú megújítása tervének első jeleit, mely majd a közjegyzői intézményt egészen fölöslegessé fogja tenni? Mert ha nem, ha az igazságügyminister az eddig bevált, s az egész művelt világgal egyező alapokon akar tovább építeni, akkor egyenesen bűn volna a saját intentiói ellen is, hogyha az eddigi szervezet egyik támfalát, a közjegyzőséget leglényegesebb attribútumaiban kikezdetni engedné.

A közjegyzői kamarákhoz pedig azt a kérdést intézzük, hogy tudatában vannak-e kötelességeiknek nemcsak az intézmény, de az igazságügyi kormányzat iránt is, melytől utóvégre talán nem csoda, hogyha az egyik helyről jövő nyomásnak enged, mikor az ellentétes oldalról megfelelő támaszt nem nyer. Lehet-e az igazságügyi kormánytól elvárni, hogy a közjegyzői intézmény védelmét a közjegyzők helyett elvégezze, ha a közjegyzők maguk annak védelmében nem tesznek semmit?

Az új svájci házassági vagyoni jog.

(Befejezés.)

VII. Házassági szerződések és a házassági vagyoni jogi nyilvántartás.

A házassági szerződés szabadsága, amint már jeleztük, a svájci házassági vagyoni jog egyik alapelve és kiegészítő része annak a rendszernek, mely egy törvényes házassági vagyoni jog felállításában és több szerződéses házassági vagyoni jogi típus kiemelésében nyilvánul. Emellett a szerződési szabadság nemcsak a törvény által szabályozott rendszerek valamelyikének kiválasztásáig terjed, hanem magában foglalja bármely módosítás kiköthetését is. A teljes szerződési szabadság elvétől azonban megkülönböztetendő a szerződés-magyarázat kérdése. Miután ugyanis a törvény a vagyonegyesítés mellett csak a vagyonközösséget és vagyonekülönlözést ismeri, minden házassági szerződés alapját ezek valamelyike kell, hogy képezze. Ha tehát egy rendszer sem fogadtatik el változatlanul, az alapul szolgáló rendszer mégis a szerződés magyarázataul és a házasság betöltéséül szolgál. Az alapul szolgáló rendszer pedig vagy maguk a felek jelölhetik ki, vagy megállapítható az a szerződési intézkedések tartalmából. Ha pedig erre sem volna támpont, alapul szolgálónak a törvényes vagyoni jog, vagyis a vagyonegyesítés rendszere tekintendő.

A felek tehát tetszésszerűen változatokkal és a vagyoni jogi rendszereknek különböző kombinációival (u. n. panachirozás) szabályozhatják vagyoni jogi viszonyaikat és csakis a nem élő vagy idegen jogra egészben való hivatkozás van kizárva. Továbbá kiterjed a szerződési szabadság nemcsak a házasságralépés alkalmával, hanem bármikor a házasság tartama alatt köthető szerződésekre is. Az utóbbiak különösen sok támadásban részesültek főleg abból a szempontból, hogy majdnem mindig a hitelezők kijátszására szolgálnának. A mindenesetre előfordulható visszaélések ellen azonban kellő védelmet nyújt a hitelezők megtámadási joga, továbbá az a szabály, hogy a hitelezők kielégítésére szolgáló vagyoni házassági szerződéssel tőlük el nem vonható (209. §) és végül a bejegyzési kötelezettség, melyre alább reátérünk.

A házassági szerződés szabadsága azonban, elvi elismerése mellett nem absolut, hanem több tekintetben korlátozott szabadság.

Mindenekelőtt házassági szerződés kötéséhez a felek szerződésképesége szükséges. Aki szerződésképtelen (10. § gyermekkor,

aggkor, elmebetegség, öntudatlan állapot miatt) egyáltalán nem, aki pedig kiskorú (8. § 20 éven aluli), vagy gyámság alatt van (396—399. §§ elmebetegség, elmeengesség, tékozlás, erköcstelen életmód, szabadságvesztési büntetés vagy saját kérelemre tapasztalatlanság miatt) csak törvényes képviselője közbenjöttével köthet házassági szerződést (215. §).

A házassági szerződés érvényéhez továbbá közokirat szükséges (216. §). Az a több oldalról (Gierke stb.) hangoztatott kívánság, hogy a házassági szerződések kötése és azoknak a helyi szokások fentartására való alkalmazása azzal is megkönnyíttessék, hogy a házastársak az anyakönyvvezető előtt tett nyilatkozattal is szabályozhassák vagyoni viszonyaikat, vagy jelenthessék ki legalább valamely szerződéses vagyoni rendszer elfogadását: a törvényben nem talált elfogadásra és a közokirati kellék fentartatott.

De ezen általános ügyleti és alaki kellékektől eltekintve, a házassági szerződések kötésének több valóságos korlátja is van. Ezek közelebbről a következők:

1. Míg a házasságralépés alkalmával a jegyesek vagy házastársak házassági szerződést szabadon köthetnek és a kiskorú is csupán a törvényes képviselő hozzájárulására szorul, addig a házasság tartama alatt kötött házassági szerződések érvényességéhez a nemzeti tanácsban elhatározott módosítás szerint azok gyámhatósági jóváhagyása szükséges minden, tehát még azon esetben is, ha péld. a házastársak eddigi szerződéses megállapodásaik helyett egyszerűen a törvényes házassági vagyoni jogot léptetik érvénybe. Indoka ezen korlátozásnak az elhamarkodott elhatározások és az illetéktelen befolyásolások megakadályozása. Elsősorban tehát a nő védelmére szolgálna férjével szemben. Nem alap nélkül történt ezzel szemben hivatkozás arra, hogy az elhamarkodást és befolyásolást a közokirati kényszer is elegendően kizárja és hogy mindez a házasságralépés alkalmával kötött szerződésekre is ép úgy áll, sőt péld. jegyesek között még fokozottabb mértékben.

2. A házassági szerződés szabadsága továbbá nem jelent a vagyon feletti korlátlan rendelkezési szabadságot, hanem ép úgy mint a halálesetre szóló rendelkezések és ugyanazon indokokból, a házassági szerződési rendelkezések is korlátozást igényelnek. Lehetett volna épen ezért a házassági szerződésekkel ép úgy, mint a végintézkedéssel szemben egyszerűen a köteles rész korlátját felállítani. Két szempont szól azonban ez ellen. Először is, hogy az

általános vagyoni közösség létesítése, amint az kiköthető vagyoni jogul egyáltalán elismertetik, sokkal tágabb rendelkezési szabadságot igényel, mint az a végintézkedés tekintetében el van ismerve. Ha ugyanis csupán egyik házastárs hoz vagyont a házasságba, ezen házastárs vagyoni részére máris fele, vagyis a gyermekek köteles része (=háromnegyed rész) csorbító hányada vonatkozik el a hagyatékából és mégis ezt, amint a vagyoni közösség elismertetik, kizárni nem lehet, sőt a közös vagyon megosztásának más módját is, mint a felezést meg kell engedni. Másodsorban a házassági szerződés korlátozása csakis a gyermekek szempontjából bírhat jogosultsággal, ellenben távolabbi szükségörökösök érdekeit akkor, amikor a házastársak gazdasági létüknek alapjait vetik meg, figyelembe venni nem lehet.

Ezen két szempontból a törvény a házassági szerződéseket a vagyonról való tényleges rendelkezés tekintetében akképen korlátozza, hogy házassági szerződéssel valamelyik házastárs halála esetére leszármazóitól többet, mint a hagyaték felét, általános vagyoni közösség kikötése esetében pedig többet, mint a halála időpontjában meglévő közös vagyon háromnegyed részét elvonni nem lehet (218. §). Míg tehát végintézkedéssel leszármazók létezése esetében a hagyaték csak csupán egynegyed részéről lehet, szabadon rendelkezni (495. §), addig a házassági szerződést a leszármazók mindaddig meg nem támadhatják, míg a hagyaték felét megkapják. Vagyonközösség esetében is ez az eredmény, mert a közös vagyon felét kapván az illető házastárs, annak kimondásával, hogy az egész közös vagyon háromnegyedénél több el nem vonható, tényleg a hagyatékot képező fél rész fele jut okvetlen a leszármazóknak. Korlátolt vagyoni közösség esetében pedig a két szabály kombinálendő akkép, hogy a külön vagyon fele és a közös vagyon egynegyede jut okvetlen a leszármazóknak.

3. Különös védelemre szorulnak a házassági szerződéssel szemben a korábbi házasságból származó gyermekek. Ennélfogva velük szemben nemcsak az a korlát áll fenn, melyet fentebb tárgyaltunk, hanem a házassági szerződésnek velük szemben való érvényéhez, egyenesen ahhoz való hozzájárulásuk szükséges, melyet szerződésképtelenségük vagy kiskorúságuk esetében törvényes képviselőjük van hivatva kijelenteni (215. § 2., 217. § 2.). Természetes, hogy a szülővel szemben rendszerint fenforgó érdekellen-

tétnél fogva, az általános szabályok szerint nem ez, hanem a gyámhatóság által kirendelendő gyám lesz képviselőjükre hivatva.

4. Már fentebb jeleztük, hogy a házassági szerződésekkel való visszaélések ellen harmadik személyeknek védelmet nyújt a nyilvános lajstromba való bejegyzés kötelezettsége, amelynek teljesítése nélkül a házassági szerződések, akármilyen rendelkezéseket tartalmaznak, harmadik személyekkel szemben, akár bírnak róluk tudomással, akár nem, hatálytalanok és velük szemben, a törvényes vagyoni jog szabályai irányadók. Ennélfogva kétféle házassági szerződések lehetségesek, olyanok, melyek csak a házastársak egymásközötti viszonyában, és olyanok, melyek harmadik személyekkel szemben is hatályosak. Azon jogviszonyok tekintetében pedig, melyeknek lényege a harmadik személyekkel szemben való hatályban nyilvánul, nevezetesen tehát a tulajdoni és egyéb dologi jogviszonyok tekintetében az a vagyoni jogi rendszer lesz irányadó, mely a harmadik személyekkel szemben áll fenn, míg a házassági szerződés csak a házastársak egymásközötti, kötetmi és öröklési jogi igényeinek alapjául fog szolgálni.

A házassági szerződések nemcsak egészben, hanem részben is bejegyezhetők, amikor a harmadik személyekkel szemben való hatály is részleges lesz (220. § 1.).

A házastársak örökösei harmadik személyeknek nem tekintetnek (219. § 2.)

A házassági vagyoni jogi nyilvánkönyv (*Ehegutsregister*), melybe a házassági szerződések a harmadik személyekkel szemben való hatályosságuk elnyerése végett bejegyzendők (219. § 1.), a cég-hivatalok által vezetetik és így kapcsolatba hozatik a cégjegyzékekkel (222. § 1.). Ennek megfontolásán alapszik ez a szabályozás, hogy házassági szerződéseket rendszerint vagyoni házastársak kötnek és a kereskedelmi életben érdekelt házastársak kívánnak harmadik személyekkel szemben is hatályra emelni, ezeknek pedig a cégjegyzékekkel ugyis dolguk lévén, a házassági szerződések nyilvánosságának eszközét így nagyobb fáradság és költség nélkül fogják igénybe vehetni. A kantonoknak különben az ettől eltérő rendezés fentartatik (222. § 1.). A cégjegyzékekkel való kapcsolatba hozás egyébként a részletes szabályozást is egyszerűsíti, amennyiben eszerint a házassági vagyoni jogi nyilvánkönyvekbe mindenki ép úgy betekinthez és vehet másolatot (222. § 2.) és a bejegyzések közzététele is ép úgy történik, mint a cégjegyzékeknél (222. § 3.).

A házassági szerződések bejegyzése azoknak nem érvényességéhez, hanem csupán harmadik személyekkel szemben való hatályához lévén szükséges, nem obligatorius, hanem csupán facultativ és ha a szerződés a bejegyzést kifejezetten ki nem zárja, egyik házastárs egyoldalú kérelmére történhetik (220. § 2.).

A bejegyzésnek a férj lakhelye szerint illetékes cég-hivatalnál kell történnie és lakhelyváltás esetében az új lakhely cég-hivatalánál is megismételtetnie, ellenesetben a régi bejegyzés a lakhelyváltástól számított 3 hó elteltével hatályát veszti (221. §).

Bejegyzendők nemcsak a házassági szerződések, hanem a birói határozaton alapuló vagyoni jogi intézkedések is, nevezetesen a birói elkülönzés és a nő közösségi képviselői jogkörének megvonása.

A közölt szabályokból megállapíthatjuk a házassági vagyoni jogi nyilvánkönyvbe való bejegyzésnek és a házassági szerződések nyilvánosságának jogi természetét. A bejegyzés nem érvényességi kellék, hanem a nyilvánosság kizárólagos eszköze. Mert a házassági szerződések bejegyzés nélkül is érvényesek, de harmadik személyekkel szemben nem hatályosak, ha a bejegyzés útján nyilvánosságra nem hozatnak. A házassági vagyoni jogi nyilvánkönyv jelentősége tehát eltér a rokontermészetű intézmények, nevezetesen a telekkönyv és a cégjegyzék jelentőségétől. A telekkönyvbe való bevezetés nemcsak harmadik személyekkel szemben hatályra emeli, hanem egyenesen létesíti a dologi jogviszonyokat, melyek, mint péld. a tulajdon, a bevezetés nélkül az illető felek közötti viszonyban sem jönnek érvényesen létre. Azzal a jelentőséggel, mint a telekkönyv, a házassági vagyoni jogi nyilvánkönyv tehát nem bír.

Fordítva áll a dolog a cégjegyzékekkel szemben. Itt a forgalom jóhiszeműsége csupán azt kívánja meg, hogy a harmadik személy a jogviszonyokról tudomással bírjon. A cégjegyzékbe való bevezetés ennek könnyítésére szolgál, de a tudomásnak nem kizárólagos eszköze és így nincs kizárva ezen tudomásnak más úton való bizonyítása. A házassági szerződési megállapodásokról való tudomás azonban azok bejegyzését nem pótolja, bejegyzés hiányában a tudomás egyáltalán nem bizonyítható és így a bejegyzés a harmadik személyekkel szemben való hatályosság kizárólagos eszköze. Másképp szabályozta a német ptk. a nyilvánkönyvet (*Güterrechtsregister*) és valamint a cégjegyzékek tekintetében, úgy itt is elfogadta szabályul azt, hogy a bejegyzést pótolja a tényleges tudomás. Ettől eltekintve

azonban a svájci törvény szerint is ugyanazzal a jelentőséggel bír a házassági nyilvántartásba való bejegyzés, mint a cégbejegyzés. Nevezetesen a bejegyzés ténye maga a harmadik személylyel szemben való hatályhoz nem elegendő, hanem szükséges annak bizonyítása, hogy az illető arról tényleg tudomással bírt. Csupán a *közzététel* után állapítja meg a bejegyzés a harmadik személy tudomását és most már az ellenbizonyítás kizárásával is.

(Vége.)

—er.

Felsőbirósági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

232. Felperes pénzügyintézet keresetét kártérítés iránt indítván, ennek jogalapját alperes kir. közjegyzőnek abban a törvényt sértő szabálytalan eljárásában találja fel, hogy a részére kiállított A) a. biztosítéki okirat hitelesítési záradékában a 491. sz. a. felvett végrendeletre hivatkozással állítja a kir. közjegyző a biztosítéki okiratot aláírt L. Zs. személyazonosságát, holott pedig a végrendelet szerkesztésénél L. Zs. személyazonosságáról meggyőződést nem szerzett. Keresetével azonban felperest elutasítani kellett. Az 1874: XXXV. t.-cz. 172. §-a értelmében a közjegyzőt kártérítés akkor terheli, ha ellene kötelességsértés, vagy mulasztás állapítható meg, ilyen azonban az alperes ellenében ki nem mutatható. Ugyanis a végrendelet tartalmából kétségtelenül kitűnik, hogy ez alkalommal L. Zs. özv. K. L.-né t—i lakos végrendelezőnek személyazonosságát Cs. L. volt járásbirósági végrehajtó és Gy. J. kir. járásbirósági írnok tanuk, kik egyszersmind ügyleti tanuk is voltak, beigazolták, s a közjegyzői okiratot alá is írták: ennél fogva az eljáró kir. közjegyző a közjegyzői rendtartás 70. §-a értelmében az őt terhelő kötelezettségnek eleget tett s többet már azért sem tehetett, mert nincs ténybeli alapja annak a feltevésnek, hogy az eljáró kir. közjegyzőnek a két azonossági tanu nyilatkozata dacára a végrendelező személyazonosságára nézve alapos kételye támadhatott. Az okiratnak a személyazonosságot bizonyító érvényét pedig nem gyengítheti Cs. J. tanunak a büntető eljárás és ezen pernek során tett vallomása, mert eltekintve attól, hogy az ellene lefolytatott bűnper adatai vallomását megbízhatatlanná teszik, ellentétben áll az összes többi tanuknak s még a másik azonossági tanu Gy. J.-nak a vallomásával is, aki bizonyítja, hogy Cs. J. is nemcsak ügyleti, hanem azonossági tanuként szerepelt a szóban forgó végrendelet szerkesztésénél és mindketten együttesen kijelentették alperes felhívása folytán, hogy L. J. özv. K. L.-né

ismerik. Minthogy tehát alperes kir. közjegyző a 491. sz. közjegyzői okiratba foglalt végrendelet szerkesztésénél a közjegyzői rendtartás 70. §-át nem sértette meg s az okiratnak alaki érvényére az előadottak folytán Cs. J. vallomása befolyással nem lehet; minthogy továbbá a végrendelet szerkesztése után A) a. biztosítéki okirat hitelesítési záradékában alperes jogszerűen hivatkozhatott a végrendeletre s illetőleg annak alapján szerzett ismeretere: ezeknél fogva a kir. törvényszék okozati összefüggést a felperest ért vagyoni hátrány és alperes eljárása közt annyival kevésbé állapíthat meg, mivel a pénz kifizetése tulajdonképp alperes ténye s az a körülmény, hogy az alaki feltételek a pénz kifizetésére nézve fenforognak, egy pénzügyintézetre még teljesítési kötelezettséget nem ró, és mivel az azonossági tanuk ténykedéseért a kir. közjegyzőt felelősségre vonni nem lehet. (Curia 1907. szeptember 5. 8098/1906. sz.)

*

233. Felperes a csatolt közjegyzői okiratba foglalt kötelezvényvel bizonyította, hogy a közadós a kölcsön kézhezvételét elismerte. Minthogy pedig a prdts 169. §-ában foglalt rendelkezés értelmében a megfelelő alakban kiállított adóslevél ellen a kölcsön le nem számlálása vagy a kötelezettség fenn nem állása miatt csak úgy van helye kifogásnak, ha azt a perbe fogott bizonyítja és minthogy az alperes tömeggondnok az általa bizonyítandó ennek a körülménynek a bizonyítására a felperest a rendelkező részben szövegezett főesküvel kínálta meg, amelyet felperes el is fogadott, és minthogy az alsóbiróságok ítéletének e helyütt is elfogadott indokolása szerint az a körülmény, hogy a kötelezvény közjegyzői okiratba foglaltatott és hogy ennek alapján a közadós ellen végrehajtás rendeltetett el, nem állapítja meg azt, hogy a felperes által bejelentett követelés a Cs. T. 134. illetve 145. §-a értelmében bírói határozattal megállapítottak tekintessék; minthogy továbbá a felperesnek megítélt főeskü letétele esetében az alperes által a közjegyzői okiratba foglalt kötelezvény ellen a kölcsön le nem számlálása és a követelés fenn nem állása tekintetében felhozott kifogása bizonyítatlan marad: ennél fogva mindkét alsóbirósági ítélet megváltoztatásával felperest keresetével csak abban az esetben kellett elutasítani, ha a részére ezennel megítélt főesküt nem teszi le. (Curia 1906. október 30. 75/V. sz.)

*

234. Néhai K. Gy. a keresettel megtámadott A) alatti szerződésben vételárként szerepeltetett 500 frt fejében élethossziglani haszonélvezeti jogát tartotta fenn, ami ellenértéket nem képezvén, nyilvánvaló, hogy az A) alatti az alperes javára tett ajándékozást tartalmaz, minthogy pedig alperes maga sem hozott fel olyan körülményt, amely a részére tett ajándékozásnak más elfogadható indokát képezhetne volna: magából az ajándékozás tényéből is az állapítható meg, hogy az erről szóló A) alatti a felek már mint

jegyesek a házasságra nézve létrejött kölcsönös megegyezés után állították ki. Ezt a körülményt egybevetve az elsőbíróság ítéletében felsorolt és helyesen mérlegelt többi bizonyítékokkal, nyilvánvaló, hogy az A) alatti szerződés — mint jegyesek között létrejött — az 1886. évi VII. t.-cz. 22. §-ának rendelkezése alá esik és minthogy közjegyzői okiratba nem foglaltatott, érvénytelen. (Curia 1907. szeptember 6. 9907. sz.)

Telekkönyvi rendtartás.

235. A kir. ítélőtábla az elsőbíróság neheztelt végzésének megváltoztatásával a benyújtott felfolyamodást elfogadja s ennek a felfolyamodásnak alapján az elsőbíróság végzését megváltoztatja s a folyamodó kérelmének helyt adva, a Hódmezővásárhelyen 1907. évi július hó 17. napján kelt közjegyzői okiratba foglalt adásvevési szerződés, az ugyanott 1907. évi július hó 13. napján és 1907. évi július hó 17. napján kelt közjegyzői okiratba foglalt egyezségek alapján a hódmezővásárhelyi 352. külterületi számú betétben felvett ingatlannak Szücs Istvánt illető jutalékára a tulajdonjogot vétel jogcímén 71.500 kor. vételár kitüntetése mellett a „Francziszi és Halmi“ téglá- és cserépárú-gyárosok Hódmezővásárhelyen, hódmezővásárhelyi cég javára bekebelezni rendeli s az elsőbíróságot megfelelő eljárásra utasítja. Indokok: Előrebocsátva, hogy az 1874:XXXV. t.-cz. 55. §-a értelmében a közjegyző jogosítva van a bíróságokhoz nem peres ügyekben beadványokat intézni, az állandóan követett bírósági gyakorlat szerint a telekkönyvi perenkívüli ügyekben az ügyvédek és közjegyzők, ha a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló eredeti okmányt felmutatják, csupán a kérvény beadására felhatalmazottaknak vélelmezhetvén, külön írásbeli meghatalmazást bemutatni nem tartoznak. Minthogy pedig a felelbitel folytán a másodbíróság szintén csak az elsőbíróságnak rendelkezésére álló adatok alapján határoz, nincs sem törvényen, sem rendeleten nyugvó, sem pedig ezekből okszerű következtetéssel megállapítható alapja annak, hogy a felelbiteli beadványra nézve a telekkönyvi hatósághoz intézett kérvények beadására alkalmazott szabályoktól eltérő szabályok követtessenek, ezeknél fogva és tekintettel még arra, hogy a felfolyamodást a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló eredeti okirattal felszerelve, kir. közjegyző kamarailag kirendelt helyettese aláírásával ellátva kellő időben adta be, az elsőbíróság neheztelt végzésének megváltoztatásával a felfolyamodást elfogadni és ennek alapján az ügyet érdemben is felülbírálás alá venni kellett. Egyéb részeiben meg kellett változtatni az elsőbíróság utóbb hivatkozott végzését azért, mert a telekkönyvi hatóság nem tartozik, de nincs is jogosítva vizsgálni a bekebelezést kérő közkereseti társaság tényleges létezését, ennek tagjai közti és harmadik személyek irányában való jogviszonyát, következésképen abból az okból, hogy a közkereseti társaság megalakulása,

czégbejegyzése és képviselőre jogosult tagjai nem igazoltattak, a társaságnak telekkönyvi bejegyzés iránti kérelme el nem utasítható s ennél fogva tekintettel még arra, hogy a bemutatott okiratok a tkvi rend. 81. és 82. §-ában meghatározott kellékeket nem nélkülözik, folyamodó kérelmének egyebekben helyt kellett adni. (Szegei kir. tábla 1907. november 7. 4421/P. 1907. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

236. Bár a keresk. törv. 67. §-ának az a rendelkezése, hogy a 65. és 66. §-okban felsorolt bejelentések a közkereseti társaság összes tagjai által az ott jelzett módon aláírandók, a K. T. 104. §-ában felsorolt esetekre nincs is kiterjesztve: a dolog természetéből következik, hogy a társaság egyik tagjának kilépése egyedül a kilépő tagnak bejelentése alapján annak a ténynek kétséget kizáró módon való kimutatása nélkül, hogy a kilépés joghatályosan történt meg s a társaság ennek következtében feloszlott vagy a 102. § értelmében a kilépés dacára is fennmaradt, a czégjegyzékbe be nem vezethető. (Budapesti kir. tábla 1907. szeptember 5. 2927. sz.)

*

237. A joggyakorlat szerint külföldi részvénytársaság belföldi fióktelepének czégjegyzési jogosultságával csak a belföldi képviselő ruházható fel és erre más személy mint czégvezető nem rendelhető ki. (Budapesti kir. tábla 1907. augusztus 10. 2720. sz.)

*

238. „Párisi gyémántkirály“ kitétel meghaladja a keresk. forgalomban megengedhető reklám határát és így a czég szövegébe fel nem vehető. (Budapesti kir. tábla 1907. augusztus 19. 2620. sz.)

*

239. A folyamodók által bejegyeztetni kért czégszövegben előforduló „Danubius“ szó nem tekinthető olyan toldatnak, amely a folyamodók közkereseti társaság üzletének vagy ezen üzlettulajdonosai személyeinek közelebbi megjelölésére szolgálhatna; holott a keresk. törvény 11. § 2. bekezdésében foglalt és nyilvánvalóan a közkereseti társaságok czégének szövegére nézve (kereskedelmi törvény 13. §) is irányadó rendelkezés szerint csakis ilyen értelmű toldat foghat törvényszerűen helyet. A „Danubius“ szó nyilvánvalóan csakis a czégnek hangzatosabbá tételére irányul, tehát csakis a reklám céljának szolgálhatna. Ez okból, tekintettel a keresk. törvény 16. és 21. §-aira is, a jelen végzés szerint kellett határozni. (Curia 1907. augusztus 26. 1068/1907. sz.)

*

240. Téves ugyan az elsőbíróság ítéletének indokolásában foglalt az a kimondás, hogy az óvás a kereseti váltón előforduló „Magyar Általános takarékpénztár részvénytársaság“ ellen lett volna

felveendő, téves pedig ez a kijelentés azért, mert az említett részvénytársaság székhelye és az intézményezettnek a váltón kitétt lakóhelye között földrajzilag különbség nem lévén, ez telepnek s illetve a magyar általános takarékpénztár telepesnek tekinthető; mégis helyben volt hagyandó azért, mert a fizetés hiánya miatti óvás nemcsak a vagylagosan második helyen telephelyül megjelölt „Marczali takarékpénztárnál”, hanem az intézményezett a váltó tartalma szerint, a fizetést elsősorban Budapesten a lakásától különböző helyiségül megjelölt „Magyar általános takarékpénztárnál” igérvén teljesíteni, a váltó fizetés végett ott is bemutatandó és az óvás a fizetés hiánya miatt ott is felveendő lett volna, amit felperes tenni elmulasztott; minélfogva helyesen mondták ki az alsóbíróságok, hogy a csupán felperesnél, mint telepesnél felvett óvás, felperes visszkereseti jogának fentartására nem alkalmas. (Curia 1906. október 14. 805/1906. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

241. A keresethez A) alatt mellékelt kölcsönös végrendelet II. pontjában néh. J. V. örökgyó és neje I. r. alperes hat gyermeküket, t. i. a felperest és a II—VI. r. alpereseket egyenlő részesedéssel nevezték ki örökösökül, de azon korlátozással, hogy a túlélő hitvestársat illeti az elhalt hitvestársnak vagyonszere a holtig tartó haszonélvezeti jog és hogy ennélfogva gyermekeik csak mindkettőjük elhalása után követelhetik illetményüket és annak haszonélvezetét. A végrendelet III. pontjában felperest és egyik fivérét, J. P. III. r. alperest illetően az a további korlátozás foglaltatik, hogy ez a két örökös a mindkét szülő elhalása utáni időben sem kapja szabad rendelkezésre örökrész illetményét, hanem havi részletekben csak annak kamatját kapják. A végrendelet az ideigl. törv. szab. 7. §-a értelmében, felperesnek, mint leszármazó egyenes örökösnek kötelesrészét nem érinthetvén, felperes a hagyatéki vagyonsból a végrendelet szerint neki járó egyhatod rész jutaléknak felét, vagyis $\frac{1}{12}$ részt, mint kötelesrészét minden korlátozás nélkül, annak másik felerészét, vagyis további $\frac{1}{12}$ rész pedig az e tekintetben joghatályos és meg sem támadott végrendelet alapján a végrendelet II. és III. pontjaiban foglalt korlátozásokkal követelni jogosított.

A kötelesrész kiszolgáltatása iránti kérelemben az özvegyi jognak a kötelesrész tekintetében való korlátozása iránti kérelem bennfoglaltatik.

A női hozomány külön nem volt számításba vehető azért, mert habár a tanuk vallomásával bizonyítva van, hogy I. r. alperesnek 14,000 kor. hozománya volt, de mivel I. r. alperes a hozomány megkapása után kelt A) alatti közös és kölcsönös végrendeletben minden vagyonsát a férjével J. V. örökgyóval közös szerzeménynek ismerte el s illetve nyilvánította: ezáltal lemondott

arról a jogáról, hogy hozományát a férje hagyatékából követelhesse (Curia 1907. október 19. 6041. sz.).

*

242. Téves az alsóbíróságoknak az az álláspontja, mintha alperest a felperesekkel egyenlő öröklési jog illetné; mert alperes házasságon kívül születvén, csupán saját anyja után bír örökösödési joggal, következően öröklési igényt sikerrel csak az anyja által már megszerzett vagyonsra támaszthat, ellenben nem illeti alperest örökrész az anyja családjához tartozó örökgyónak olyan hagyatékából, melyet anyja, az örökgyónál korábban bekövetkezett elhalozása miatt meg nem szerezhetett és pedig azért, mert a törvénytelen gyermek az anyai rokonokkal öröklési kapcsolatban nincsen, őt tehát az anyai rokonok hagyatékában az anyára vonatkozó képviselői jog meg nem illeti. Minthogy pedig alperes anyja 1878-ban meghalt s ekkép a csak 1882-ben elhalt K. B. után reá nézve az örökség meg nem nyílt, kétségtelen, hogy K. B.-nak hagyatéka az őt túlélő apai nagynénjére K. K.-ra s erről a felperesekre hárult (Curia 1907. április 16. 1416/906. sz.).

*

243. Abból a körülményből, hogy a vitás takarékpénztári betétkönyvet felperes jogelődének hagyatékában találták, az alperes viszonzválaszához 7. alatt eredetiben csatolt oly borítékban, amelynek felírása az örökgyó D. J. állítólagos kezeirásával azt a meghagyást tartalmazza, hogy azt a borítékot tartalmával együtt az alperesnek adják át, még abban az esetben sem vonhatni jogi következtetést arra, hogy alperesnek ehhez a takarékpénztári könyvhöz jogcíme van, ha a felírás kétséget kizáróan felperes jogelődétől, az örökgyó D. J.-tól származik, mert alperes nem is kísérelte meg annak a bizonyítását, hogy D. J. neki ezt a takarékpénztári könyvet bármely alakban ajándékozta volna, mivel a kihallgatott tanuk egyrészének az a vallomása, hogy D. J. felperesnek semmit sem akart juttatni, ellenben alperesről gondoskodni kívánt, még valósága esetén sem szolgálhat jogcímmül arra, hogy alperes a szóban forgó takarékpénztári betétet magának tartsa meg, mert hiszen D. J. ezt az állítólagos szándékát semmiféle olyan alakban, amely hatályos jogügyletre elő van írva, nem nyilvánította. Sőt az a körülmény, hogy D. J. végintézkedést nem tett, hogy továbbá a kereset tárgyát tevő takarékpénztári betét D. J. nevére és azzal a fentartással lett elhelyezve, hogy azt csakis a betevő veheti fel, úgyszintén az a szintén nem vitás tény, hogy a betétkönyv mindvégig D. J.-nél maradt és ennek halála után is egyéb értékpapirjai között tűzmentes pénzszekrényében találták meg: még valószínűvé sem teszi, hogy D. J. ezt a takarékpénztári könyvet alperesnek ajándékozta volna. Ezenfelül az eme jogvita területén hatályos osztrák polg. tvkv. 943. §-a értelmében a csupán szóbeli, valóságos átadás nélkül kötött ajándékozási szerződésből az aján-

dékvevő kereseti jogot nem nyer, az ehhez szükséges írásbeli okmányt pedig alperes, aki egyébként az ajándékozásnak szóval történtét sem állítja fel, nem mutatta. Ugyanezekből az okokból nem állapítható meg az optkv. 956. §-ában szabályozott halál esetére szóló ajándékozás jogügyletének fenforgása sem, annál kevésbé, mert ennek az 1876: XVI. t.-cz. 33. §-ában megszabott alakai kellékei teljesen hiányoznak.

Mivel pedig D. J., a nem vitás tényállás szerint, végintézkedés hátrahagyása nélkül halt meg, a 7. a. borítékon foglalt utasítás nem lehet sem az optkv. 647. §-ában meghatározott hagyománynak, sem az optkv. 709. §-a értelmében való meghagyásnak tekinteni, mivel mindkettő csak érvényes végrendeletben hatályos. Sőt mivel az optkv. 711. §-a szerint abban az esetben, ha az örökgyó azt a célta, amelyre a hagyatékot szánta, kijelentette ugyan, de kötelességül nem tette: az „emlékezett“ személy a hagyatékna arra a célra fordítására nem kötelezhető, mennél kevésbé lenne felperes kötelezhető D. J.-nek a 7. a. borítékon foglalt állítólagos meghagyás teljesítésére, amikor ez a meghagyás, mint ebben az esetben nemcsak a végrendeletre előírt alakiságok teljes híjával lévő alakban, hanem D. J. aláírása és a meghagyás kelte nélkül, valamint a boríték tartalmának legtávolabbi megjelölése nélkül történik (Curia 1907. november 5. 5231. sz.).

*

244. A katolikus alsó klerus után való törvényes öröklést megállapító 1774. évi május hó 27. napján 2474. sz. a. kelt legfelsőbb királyi és az annak alapján 1774. évi augusztus hó 8. napján kibocsátott helytartótanácsi rendelet és az állandóan követett joggyakorlat szerint a végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt alsóbbrendű róm. kath. papok utáni öröklési jog akként van szabályozva, hogy e papok hagyatéka $\frac{1}{3}$ részben az egyházra, $\frac{1}{3}$ részben a vérrokonokra és $\frac{1}{3}$ részben a szegényekre száll, a szegényekre eső $\frac{1}{3}$ rész pedig az érvényben levő legfelsőbb utasítások és rendeletek szerint, amennyiben a hagyatékna ez a része az 1000 koronát meghaladja, a szegények alapjának juttatandó és az általános szegényintézeti alap országos közalapítványa számára az állampénztárba beszállítandó és erről a kormányhatóságnak jelentés teendő.

Minthogy annak a kérdésnek eldöntése, hogy a szegényeknek jutott és 1000 koronát meghaladó $\frac{1}{3}$ része mely szegényeknek fog jutni és különösen hogy a vérrokonok szegényeknek tekintendők-e és hogy eszerint abból az $\frac{1}{3}$ részből részeltetendők-e és mennyiben, nem a bíróságnak, hanem a belügyministernek, mint az országos szegényalap főhatóságának hatáskörébe tartozik, az alpereseknek az a védekezése, hogy mivel ők szegények, az az $\frac{1}{3}$ rész őköt illeti, jog szerint megállapítható alappal nem bír (Curia 1907. október 16. 5801/1906. sz.).

*

245. Tévesen vitatják a védekező alperesek, hogy a jogelődük javára bejegyzett zálogjog csak az alakai jog szerint mutatkozik szabálytalannak, ellenben az anyagi jog szerint, mely szerint az megbírálandó, érvényes. Téves alperesek ezen jogi álláspontja azért, mert I. V. J.-nak 1861. évi november hó 6-án kelt végrendeletének 1. pontja nem hagy fenn kétséget az iránt, hogy örökgyó, a hagyatékát képezett vagyon felerészére a felperest korlátlanul, másik felerészére pedig V. M.-t azzal a korlátozással rendelte örökösül, hogy halála után ez a vagyonhányad V. S. K.-ra szálljon; azon esetre pedig, ha V. S. K. leszármazók nélkül és felperest megelőzően halna el, akkor a vagyonnak ez a felerésze is, vagyis az egész hagyaték a felperest illesse; és mert az egyenlő arányban kirendelt két örökös, t. i. felperes és V. M. közt, a végrendelet intézkedéséhez képest, 1862. évi szeptember hó 16. napján létrejött osztályos egyesség alapján Abaujmegye törvényszékének 1862. évi október hó 15-én kelt örökösödési bizonyítványa szerint a felperes és V. S. K. utóörökösödési joga V. M.-t illette, s úgy a végrendelet, mint az osztályos egyesség szerint meg nem terhelhető vagyonhányadra bíróilag is elismertetett, s úgy az utóörökösödési jog, mint a terhelési tilalom telekkönyvileg is feljegyeztetett; következésképpen ezen feljegyzés után jóval később V. M. adósságáért, alperesek jogelöde javára, a per tárgyát képező zálogjog bejegyzésének helye nem volt. Ezekből kitünőleg az alperesek jogelöde által szerzett jelzálogjog nemcsak alakilag, hanem az anyagi jog szerint is kezdettől fogva érvénytelen lévén, annak kitörése helyesen rendeltetett el s a kereset megítélésére a V. M. és V. S. K. között az 1862. évi szeptember 16-án kelt osztályos egyesség létrejötte után 1874. évi január hó 8-án keletkezett egyesség, illetve lemondási nyilatkozat azért nem képez akadályt, mert ez a későbbi egyesség a felperes hozzájárulása nélkül jött létre, következésképpen az felperesnek végrendeleti, szerzett jogait nem sértheti és mert a kifejtettek szerint s annak folytán, hogy V. S. K. lemenő örökösök nélkül, s úgy felperest, mint V. M. megelőzően halt el, felperes a V. M.-re hagyott vagyonhányadra nem a törvénynél fogva, hanem a végrendelet s osztályegység alapján lett örökössé s így felperes a V. M. adósságáért ezen az alapon sem tehető felelőssé. (Curia 1907. szept. 6. 4495. sz.)

*

246. Helyben kellett hagyni a másodbiróság idézett ítéletének felebbezett azt a részét is, amely szerint néhai özv. T. D.-né L. Zs.-nek 1900. augusztus 26-án kelt végrendelete az ingatlanak nemcsak néhai T. D. tulajdonát képezett egyik, hanem néhai özv. T. D.-né L. Zs. tulajdonát képezett másik feléről tett rendelkezésében szintén hatálytalannak mondatott ki s a felperes örökösödési joga erre a birtokilletőségre is megállapított, mert a közös végrendeletben a mindkét házastárs által megnevezett örökösök vagy hagyományosok javára tett kölcsönös és egymással összefüggő (correspectiv)

rendelkezés az egyik házastárs halála után, a túlélő házastárs által vissza nem vonható. Minthogy pedig az 1880. évi július hó 17-én kelt közös végrendelet 4. pontjában foglalt az a rendelkezés, amely szerint T. D. és neje a — jelenlegi örökhagyó — a közös szerzeményüket képező ingatlanra mindkettőjük halála után a felperest nevezték meg örökösül, abban a vonatkozásban, hogy a házastársak az egész közszerzeményi vagyon életfogytiglani haszonélvezetét egymás javára kölcsönösen biztosították, oly kölcsönös és egymással összefüggő (correspectiv) rendelkezést képez, amelytől özv. T. D. L. Zs. örökhagyó férjének, T. D.-nek halála után többé el nem térhetett s a közszerzeményt képező ingatlan öt illetett fele részéről, a közös végrendelettől eltérően rendelkezni jogosítva nem volt. (Curia 1907. november 12. 8277. sz.)

*

247. A felperes által bemutatott hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv, amely szerint néhai B. A. hagyatékát az érdekeltek kérték $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ részben az alpereseknek özv. B. A.-nak és kiskorú B. H.-nak, bíróilag átadni és a gyámhatósági engedélyt arra nézve megadni, miszerint az átadó végzés alapján a cégbejegyzés ily értelemben eszközöltessék akkép, hogy a cégjegyzésre egyedül özv. B. A. lesz feljogosítva, a cégnek változatlan fentartása mellett és amely tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt örökösödési nyilatkozat a kiskorú másodrendű alperes nevében gyámhatóságilag jóváhagyatott, nem bizonyítja azt, hogy a kiskorú másodrendű alperes részére az atyáról reá átháramlott kereskedői üzlet átvételéhez és illetve közkereseti társasági szerződés kötéséhez az 1877. évi XX. t.-cz. 113. §-ának 6. pontjában előírt gyámhatósági jóváhagyás kikéretett és megadatott, ennek hiányában pedig a cégjegyzésre jogosult elsőrendű alperes által a cég nevében elvállalt váltói kötelezettség a kiskorú másodrendű alperes személyére kötelező erővel nem bír. De el kellett utasítani felperest özv. B. A. elleni keresetével is, mert felperes alpereseket, mint a „M. M. utóda B. A.“ csődbe jutott közkereseti társaság tagjait kérte elmarasztalni, azt azonban, hogy az említett cég volt tulajdonosának B. A.-nak halálával alperesek, mint örökösök a volt egyéni céget közkereseti társasággá alakították át és az átvett üzletet, mint közkereseti társaság folytatták, nemcsak nem bizonyította, de sőt abból a körülményből, hogy az illetékes gyámhatóság a kiskorú alperes érdekében a közkereseti társaság alakításához kért jóváhagyást meg nem adta, egyenesen kizártnak vehető az, hogy alperesek az örökhagyó B. A. tulajdonát képezett egyéni céget, mint közkereseti társaságot folytathatták volna, amennyiben a közkereseti társaság kiskorú B. H.-ra nézve gyámhatósági jóváhagyás hiányában az 1877:XX. t.-cz. 113. §-nak 6. pontja értelmében létre nem jöhetett, özv. B. A.-né pedig egymagában a K. T. 64. §-a értelmében közkereseti társaságot nem létesíthetett, mert ehhez az idézett törvényhely értelmében legalább két személynek társulása szükséges. (Curia 1907. október 30. 758/V. 1906. sz.)

*

248. A hozomány, a házastárs, vagy annak szülei, esetleg bármely harmadik személy által, a házassági terhek könnyítése végett adott s a férj haszonélvezetével szolgáló készpénz vagy egyéb javaknak egyszerre s önként való felajánlásában és szolgáltatásában áll, ellenben a lakás ingyen szolgáltatásának s időszakonként esedékes pénz vagy egyéb helyettesíthető dolgok szolgáltatása iránt vállalt kötelezettség, habár úgy, mint a hozomány, azért vállaltatik, hogy a házassági terheken könnyítve legyen, félreismerhetlenül az életjáradéki szerződés elemeit tünteti fel, s mivel a jelen esetben ezek az elemek mind megvannak, azért a kir. ítélőtábla megállapítja, hogy alperes kötelezettsége életjáradéki szerződésen alapul, ámde annak a megállapításnak is megfelel a kir. törvényszék álláspontja, mert az életjáradéknál, mely a házaselet terheinek elviselhetése vagy könnyítése végett köteleztetett, tekintve az ily életjáradék célját és rendeltetését, amelynél fogva az nemcsak a jogosított férjnek, hanem az ezáltal eltartandó család javára biztosított, tekintettel annak hozományi jellegű természetére, a hálátlanság egymagában bontó okul nem szolgálhat s az ily életjáradék egyoldalú visszavonására, s amennyiben a jogosítottnak a kötelezés keletkezésekor kedvezőtlen vagyoni helyzetére való tekintettel biztosított, — a jogosított vagyoni helyzetének kedvezőbb alakulásáig, annak korlátozására, a kötelezettnek jogot nem ad s annak egyoldalú megszüntetését nem eredményezheti, ebből pedig következik, hogy a jogosított netáni hálátlanságára felhozott körülmények bizonyítása teljesen felesleges s mellőzendő, s így a kir. törvényszék akkor, midőn az erre vonatkozó bizonyítást mellőzte, helyesen járt el, másrészt pedig az alperes marasztalása által anyagi jogszabályt nem sértett, mert a megállapított tényállásból, mely szerint alperes a leányának felperessel való egybekelése előtt, a házastársak részére ingyen lakás és havonként 100 korona szolgáltatására kötelezettséget vállalt, helyesen vonta le azt a jogi következtetést, hogy megszüntető ok hiányában, alperes a vállalt kötelezettséget teljesíteni tartozik. (Nagyvárad kir. tábla 1907. április 25. G. 32. sz.)

*

249. Nem bír alappal alpereseknek az a kifogása, hogy az örökhagyó felperest közszerzeményi igényére nézve az E) alatti ajándékozási szerződéssel reá átruházott ingatlanokkal és ingóságokkal kielégítette, mert ezek a vagyontárgyak az átruházás folytán a felperes külön vagyonává váltak s mert az ajándékoló adott vagyon a közszerzemény kielégítésére csak abban az esetben számítható a hitvestárs terhére, ha az ajándékozási szerződésben ez iránt kifejezett rendelkezés foglaltatik, vagy ha az ajándékozonak az a célzata, hogy az ajándék tárgya a közszerzemény kielégítésével beszámíttassék, a fenforgó körülményekből megállapítható, amint ezt a kir. Curia 4823/906. P. sz. a. hozott ítéletében is kimondotta. (Curia 1907. november 5. 6962. sz.)

*

250. Helyes az elsőbíróságnak az a jogi álláspontja, hogy a férj feleségét csak a házasetlet természetéhez a férj polgári állásához, vagyonához és keresetképeségéhez mérten köteles eltartani; tehát csak arra köteles, hogy nejét, a fenti körülményekhez illő tartásban részesítse és így azokhoz mérten feleségét illendő ruházzal is ellássa; ellenben nem kötelezhető arra, hogy nejét a pazarlás fogalma alá eső fényűző módon lássa el ruházzal, amiből következik, hogy a férj nejének, pazarlás fogalma alá eső megrendelése miatt csak abban az esetben felelős, hogy ő (a férj) azok megrendeléséhez vagy átvételéhez valamely jogi hatályú ténynyel előzetesen vagy utólag hozzájárult. (Curia 1907. október 19. 2925/906. sz.)

*

251. Minthogy a m. kir. kincstári jogügyi igazgatóság dr. W. S. m. kir. miniszterelnök s pénzügyminiszterrel nyert az utóajánlati kérvényhez csatolt hivatalos megbízás alapján 27000 K bánatpénz és 2000 K új árverési foganatosítási költségnek a vajdahunyadi kir. adóhivatalhoz birói letétbe helyezése mellett szabályszerű hiteles alakú hivatalos pecséttel is ellátott beadványban terjesztette elő utóajánlatát, mely a tkrts. 165. § szerint közokiratot képez és eszerint a m. kir. államkincstár nevében pénzügyminiszteri hivatalos megbízás folytán fellépett m. kir. kincstári jogügyek igazgatósága igazgatójának aláírása még külön közjegyzői hitelesítést nem igényel, hitelesítés csak magánszemélyek vagy azok képviselőire nézve szükséges.

*

252. A vételárra vonatkozó nyugta bélyege viselésének kérdése nem tekinthető az adásvételi szerződés lényeges kellékének. Ha tehát a szerződés többi kérdései tekintetében a felek közötti megegyezés létrejött, a szerződés, erre vonatkozó megegyezés hiányában is, létrejöttek tekintendő. (Curia 1907. szeptember 4. 7511/1906. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozatai.)

253. Panaszos előadása szerint a bélyegilletékek kiszabásának tárgyát oly díjak behajtását célzó kielégítési végrehajtási kérvények képezték, mely díjak nem a bíróság megbízásában teljesített eljárásokért járnak s biróilag megállapítottak, hanem melyek őt jogügyletek felvételéért az 1874:XXXV. t.-cz. értelmében a törvény alapján megilletik. A közjegyzői díj és költségnek végrehajtás útján való behajtására nézve a hivatkozott törvény 202. §-a előírja ugyan, hogy a behajtás azok szerint a szabályok szerint történik, mint a birói díjak behajtása; de e rendelkezés csak az eljárás módjára vonatkozik, s mi intézkedést sem tartalmaz a vonatkozó beadványok bélyegkötelezettségére vagy ez alól való mentességére nézve. Sőt

ellenkezőleg az illetéki díjjegyzék 65. tétele 1) pontjának második bekezdésében és az 1902. évi 53167. számú pénzügyminiszteri rendeletben foglaltak szerint a bélyegmentesség kedvezménye a közjegyzőt meg nem illeti biróilag megállapított díjai behajtását célzó végrehajtási kérvényekre nézve sem, s így ellenkező törvényes rendelkezés hiányában ez a kedvezmény nem illetheti biróilag meg nem állapított, hanem a törvény alapján őt megillető díjakra nézve sem. Ezekhez képest az eljár. magyar királyi pénzügyigazgatóság törvényszerűen utasította el panaszosnak a kiszabott összeg tekintetében egyébként nem kifogásolt bélyegilletékek törlésére irányuló felebbezését, s ezért a panaszt mint alaptalant el kellett utasítani. (10308/1906. P. sz.)

*

254. Közjegyzői okirat alapján végrehajtást elrendelő végzésen lerótt határozati bélyegilleték visszatérítése nem igényelhető, ha a bíróság a végzést hatályon kívül nem helyezte, hanem a felek kérelmére csupán az azzal elrendelt végrehajtást szüntette meg. (2433/1907. P. sz.)

*

255. Ha valaki iskolás fiúkat családjába felvesz s őket bizonyos havi díjért lakással és élelemmel ellátja, ez a foglalkozás III. osztályú kereseti adó tárgyát nem képezi. (1907/1907. P. sz.)

Ministeri rendeletek.

Betlenen kir. közjegyzőség rendszeresítése. Az 1874:XXXV. t.-cz. 5. §-ban nyert felhatalmazás alapján, az 1874. évi december hó 17-én 4.164. sz. a. (R. T. 182.), továbbá az 1878. évi október hó 30-án 21.004. sz. a. (R. T. 121. sz.), az 1886. évi márczius hó 14-én 7.230. sz. a. (R. T. 48. sz.) és végül az 1899. évi április hó 17-én 7.601. sz. a. (R. T. 103.) kiadott igazságügyminiszteri rendeletek módosításával, a dési kir. törvényszék kerületéhez tartozó betleni kir. járásbíróság területére Betlen székhelylyel külön kir. közjegyzőséget rendszeresíték, amely a kolozsvári kir. közjegyzői kamarához fog tartozni. E rendszeresítés következtében a dési kir. közjegyzőség hatásköre, a jelen rendelet hatályba lépte napjától kezdve a dési és csákigorbói kir. járásbíróságok területére szorítkozik. A jelen rendelet 1908. április hó 1-én lép hatályba. E napig a betleni kir. járásbíróság közjegyzői megbízásait a dési kir. közjegyzőnek adja ki. (Igazságügyminiszter 45051/1907. sz. rendelete.)

*

Gyámhatóság által kirendelt hagyatéki gondnok díja. Dr. K. G. az örököségi eljárásban felmerült és 80 K-ban felszámított díjának megállapítását az örökösödési eljárás bíróságánál, a hatvani kir. járásbíróságnál kérte, ez a bíróság azonban az 1907. évi január

16-án 1906. Ö. 33/15. sz. a. kelt végzésével a kérelmet elutasította, mert a kirendelt gondnok eljárásának díjazását csak megbízó hatóságtól kérheti és mert az ő díja nem tartozik azok közé, amelyeket az 1894: XVI. t.-cz. 123. §-a bírósági hatáskörbe utasít. Dr. K. G. ezután a vármegye árvaszékehez fordult díjának megállapítása végett, az 1907. évi május 8-án 6990/907. sz. a. hozott határozata szerint azonban az árvaszék sem bocsátkozott a kérelem elintézésébe, mert a hagyatéki eljárás folyamában felmerülő minden díj és költség, tehát a szóban lévő díj megállapítása is bírói hatáskörbe tartozik. Eszerint a hatvani kir. járásbíró és Hevesvármegye árvaszéke között hatásköri összeütközés esete merült fel, amelynek elintézésékepen a kir. bíróság hatáskörébe kellett az eljárást utasítani, mert, amint a ministertanács már több ízben, így nevezetesen az 1903. évi május hó 20-án és 1903. évi augusztus hó 19-én hozott határozataiban is kimondotta, az 1894: XVI. t.-cz. 123. §-a és különösen ennek a §-nak a negyedik bekezdése nem enged kétséget a tekintetben, hogy a hagyatéki eljárás folyamában felmerülő minden díj és költség megállapítása a hagyatéki bíróság hatáskörébe tartozik, tehát olyan gondnok díjának és költségének a megállapítása is, akit a gyámhatóság rendelt ki. Támogatja ezt az álláspontot az is, hogy a születendő végrendeleti utóörökösök gondnokságának elrendelését és a gondnok kirendelését a 128. § negyedik bekezdése a gyámhatóság hatáskörébe utalja, ennek ellenére azonban az ilyen gondnok díjának a megállapítása a 123. § harmadik és negyedik bekezdésének világos rendelkezése értelmében a hagyatéki bíróság hatáskörébe van utalva. (Ministertanács 41774/1907. sz. határozata.)

*

Községi kötelékbe felvétel. A községi képviselőtestületnek törvényben gyökerező joga az, hogy bármely magyar honpolgárt azon esetben is felvehessen a község kötelékébe, ha az illetőség megszerzésének a törvényben előírt előfeltételei hiányoznak. (Belügy-minister 90.849/1907. sz. rendelete.)

*

Iparigazolvány czégszöveg változása esetében. A cég szövegében beálló változás esetében új iparigazolványt váltani nem kell, csupán a régi iparigazolvány igazítandó ki. (Kereskedelemügyi minister 97.480/1906. sz. rendelete.)

*

Iparengedély átszállása az özvegyre. Ha az elsőfokú iparhatóságtól iparengedélyt nyert egyén elhal, mielőtt az engedélyt megadó és felelősséggel megtámadott iparhatósági határozat jogerőre emelkedett volna, özvegyét az ipartörvény 40. §-ában biztosított özvegyi jog nem illeti meg. (Kereskedelemügyi minister 40811/1906. sz. rendelete.)

Közlemények.

A m. kir. közjegyzők országos egyletének központj bizottsága f. évi november hó 30-án ülést tartott a következő napirenddel:

1. Elnöki előterjesztés.
2. A hátralékban levő tagdíjakra nézve tett elnöki intézkedések eredményének bejelentése s ezzel egyidejűleg további behajtás iránt teendő intézkedés megállapítása, vagy újabb fizetési halasztás iránt határozat.
3. Segélyezési ügyek.
4. Dr. Szécsi Ferencz hatvani királyi közjegyzőnek indítványa a törvényhozásnál tapasztalt és a közjegyzőket sértő visszás helyzet megszüntetését illetőleg.
5. Új tag fölvétele és tagok kitörlése.
6. Esetleges indítványok.

Az ülés lefolyásáról lapunk legközelebbi számában számolunk be.

*

A magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesületének megalakítására történt kezdeményezés. Az e célból a budapesti kir. törvényszék (V., Alkotmány-utca 14. szám) I. em. 4. számú tanácstermében 1907. évi december hó 15-én d. e. 11 órakor megtartandó országos értekezletre a budapesti kir. közjegyzőhelyettesek a következő felhívást bocsátották ki:

A küzdő társadalmi osztályoknak talán csak egy csoportja van már — a mienk, kir. közjegyzőhelyetteseké — amely érdekeinek védelmére szavát nem hallatta.

Megnyugvást találtunk eddig abban, hogy érdekeink a kir. közjegyzői intézmény érdekei s mint ilyenek a kir. közjegyzői kamarákban hivatalos testületi, a kir. közjegyzők országos egyesületében pedig társadalmi gondozásban részesülnek

E tudatban nem is ért — s nem is érhetett — csalódás bennünket, mert miként mindnyájan tudjátok, az igazságügyi kormánynál egymást érték az érdekünkben tett előterjesztések, sőt a budapesti kir. közjegyzői kamara a jelenlegi igazságügyminister úr ő nagyméltóságához intézett üdvözlő feliratában — az elődje által a törvény megszegésével tett egyes kinevezések feletti általános megdöbbenésének kifejezésre juttatása mellett — egyenesen kimondotta, hogy a közjegyzői kinevezések körül kifejtett gyakorlat a közjegyző-helyettesi karnak a törvény inteniói ellenére történő igazságtalan mellőzését jelenti és a helyettesi karnak — mely nélkül pedig a közjegyzőség fönn nem állhat — feloszlását fogja maga után vonni, egy-

szersmind a karon kívül állók kinevezésének rendszeresítése, mint a „közjegyzői intézményt egyenesen megrontó rendszer“ ellen, „melynek sem a törvényben, sem az eddigi gyakorlatban gyökere nincsen s mely minden méltányossággal is ellenkezik“, a leghatározottabban óvást tett.

Igazságunk azonban a bennünket mélyen lekötelező hatalmas közbelépés daczára sem tudott érvényre jutni.

A kinevezések körül most sincsen kizárva a rendszer, amelynek a fentebb hivatkozott feliratra el kellett volna nyésznie s nincsenek kizárva az okok, amelyek miatt az becsempesztetett.

Mi pedig maradhatunk tovább is „gyakorlaton“, amivel közlünk sokan már majdnem egy egész életpályának megfelelő időt eltöltöttek.

Azt hisszük, kedves Kartársaink, hogy e végső elkésztésünkre szolgáló helyzetben nem lehet többé tétlenül maradnunk!

Felkérünk tehát Benneteket, hogy vegyetek részt az általunk kolleghiális együttérzésünk növelése, érdekeink védelme és előmozdítása, főképp pedig a kir. közjegyzői kamarák s a kir. közjegyzők országos egyesülete érdeklődésének minél nagyobb mértékben leendő megnyerése czéljából alakítani tervezett országos egyesület megalakításában.

Ha egymástól távol s kevesen vagyunk is, egyesült erővel sokat érhetünk el; ami pedig még így is hiányozni fog erőnkől, azt pótolni fogja ügyünk igazságossága.

*

Új közjegyzőséget rendszeresített az igazságügyminister Betlenen, a legutóbb megürült dési közjegyzőség hatáskörének kettéosztásával. A vonatkozó ministeri rendeletet lapunk ezen számában közöljük.

*

Mennyiség és minőség megállapítása közjegyző közbenjöttével történő árverésnél. Az eladó a késedelmes vevő rovására több mint 400,000 darab kéménytéglát árvereztetett el. A közjegyző az árverési jegyzőkönyv szerint csak a felmutatott üzleti könyvekbe történt betekintés útján állapította meg azt, hogy az árverés alá kerülő összes mennyiség megvan. Az árverés után a vevő kérelmére megtartott birói szemle alkalmával csak sokkal kisebb mennyiség találtatott; az eladó tanukkal kívánta bizonyítani, hogy az árveréskor megvolt a teljes mennyiség. A Curia 1907. október 30-án 631. V. sz. alatt kelt határozatával kimondotta, hogy az árverés nem tekinthető a vevő részére történtnek, mert nyilvános árverésnél annak a mennyiségnek, melyet a vevő az árverés alapján megszerez, magában az árverési jegyzőkönyvben tüzetesen meg kell állapítatnia, ez a hiány tanuk vallomásával nem pótolható.

*

Telekkönyvi beadványok. A marosvásárhelyi kir. tábla, lapunk 1905. évfolyamában 41. sorszám alatt közölt határozatában, arra a nyilván téves álláspontra helyezkedett, hogy a közjegyző az 1874:XXXV. t.-cz. 55. §-a értelmében nem peres ügyekben a bírósághoz beadványokat intézhet ugyan, de a felebbviteli eljárásban való képviseleti jog őt általában nem és a tkvi perenkívüli eljárásában sem illeti meg. Lapunk ezen számában közöljük a szegedi kir. táblának 1907. november 7-én kelt határozatát, mely nem is tekinti vitásnak, hogy a közjegyző az 1874:XXXV. t.-cz. 55. §-a alapján tkvi ügyben felfolyamodást is adhat be, egyúttal pedig kimondja, hogy az az állandó birói gyakorlat, miszerint a közjegyzők, ha a tkvi bejegyzés alapjául szolgáló eredeti okiratot felmutatják, a kérvény beadására is felhatalmazottaknak tekintendők, a felebbviteli beadványokra is kiterjed. Különben azt, hogy az 1874:XXXV. t.-cz. 55. §-a felebbviteli beadványokra is vonatkozik, a m. kir. belügyministerium is kimondotta lapunk 1905. évfolyamának 291. lapján közölt, az igazságügyministerium meghallgatásával hozott rendeletében, melylyel Aradmegye közigazgatási bizottságának ellenkező értelmű határozatát megsemmisítette.

*

Bankkamatláb és uzoratórvény. Az 1877:VIII. t.-cz. 1. §-a szerint: „Közjegyző nem vehet fel közokiratot és nem ruházhat fel közjegyzői okirat minőségével magánokiratot, melyben 8⁰/₀-nál magasabb kamat köttetett ki. Az ezzel ellenkező okirat közjegyzői okirat erejével nem bír.“ Megtörténhetik tehát, hogy azok a váltóhitelbiztosítéki és egyéb kötelezvények, melyekben az adós rendszerint a bankkamatláb nál 1—2⁰/₀-al magasabb kamat fizetésére kötelezi magát, ha jegybankunk a kamatlábat, mely ma 6⁰/₀-ot, lombardkölcsonöknél pedig 7⁰/₀-ot tesz ki, még valamivel emeli, nem lesznek közjegyzői okiratba foglalhatók, sőt figyelemmel az 1874:XXXV. t.-cz. 59. §-ára, egyáltalán nem számíthatnak közjegyzői közreműködésre. A pénzpiacz mai helyzete mellett az sem tekinthető kizártnak, hogy a bankkamatláb maholnap a 8⁰/₀-ot eléri vagy meg is haladja és így előáll az az anomal állapot, hogy a bankkamatláb közjegyzői okiratban nem lesz kiköthető és ezzel a hitelforgalom egyáltalán megszűnik. Annyival inkább, mert nemcsak közjegyzői okiratok nem lesznek felvehetőek, de egyszerű okiratok sem számíthatnak birói elismerésre, miután az 1877:VIII. t.-cz. 4. §-a szerint 8⁰/₀-nál magasabb kamatot a biró meg nem állapíthat.

*

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara f. évi szeptember hó 8-án tartotta meg Baditz Lajos kapuvári kir. közjegyző elnöklete mellett folyó évi rendes közgyűlését. Elnök üdvözlővén a majdnem teljes számmal megjelent kamarai tagokat, titkár előterjeszti a kamarai elnök által szerkesztett és a választmány által elfogadott évi jelentést, melyet lényegesebb részeiben a következőkben közölünk:

I.

A kir. közjegyzők már-már tűrhetlenné vált anyagi helyzetének javítása s intézményünk működési körének tágítására irányuló törekvéseink a múlt kamarai évben is hajótörést szenvedtek s keserűen csalódtunk azon reményünkben, hogy az új kormány igazságügyministere Polónyi Géza az intézmény fejlesztésére irányuló törekvéseinket támogatni s megvalósítani fogja.

Múlt évi közgyűlésünkben 286/1906. kamarai szám alatt hozzá intézett feliratunkban reámutattunk, hogy a lemult kormányok azon politikája, mely a közigazgatás végszerveit, a községi jegyzőket hivatásszerű kötelességük ellátásától vonja el, nemcsak a jogbiztonságot ássa alá, de megfosztja a nemzetet egy jó közigazgatás áldásaitól is.

Hangsúlyoztuk, hogy modern államban tűrhetlen, hogy a községi jegyző, mint a község lakosainak közigazgatási ügyekben hivatalos előjárója, ugyanazoknak magánügyeikben fizetett megbízottja lehessen. Sürgettük a veszélyeztetett jogbiztonság és jó közigazgatás helyreállítása végett az 1904. évi XL. törvénycikk szerencsétlen intézkedéseinek hatályon kívül helyezését. Rámutattunk a magyar magánjogi törvénykönyv tervezetének hiányaira, annak szükségére, hogy telekkönyvi intézményünk létérdeke és fejlődése mulhatlan megköveteli az ingatlanok átruházására vonatkozó jogügyletek közhitelű alakban kiállítását, mert hiteltelekkönyv csak hiteles okmányokon alapulhat. Kivántuk a birtokváltozásoknak közhitelű okmányok alapján, hivatalból történő bejegyzését s a jogfolytonosság és telekkönyvi állásnak a tényleges állapottal egyező fentartása biztosításául a hagyatéki ügyek tárgyalásának általánosan kötelezővé tételét.

Figyelmeztettük, hogy míg az általános kötelező hagyatéki eljárás behozva, az ingatlanok átruházására vonatkozólag a közhitelű okirat szükségére törvényhozásilag kimondva nem lesz, a közjegyzői területek szét-darabolása nemcsak nem indokolt, de határozottan veszélyes, mert a közjegyzők anyagi megélhetését kétségessé teszi, mert működési körünk nemcsak tágított, de a községi jegyzők ép oly avatatlan, mint káros versenye folytán mindinkább szűkebb térre szorul. Kértük, hogy a közjegyzői állások szaporításának eddig követett rendszerét mindazideig, míg a hagyatéki ügyek általános kötelező tárgyalása s az ingatlanátruházások érvényéhez a közokirati alak elfogadása által működési körünk tágítva nem lesz, függőben tartani kegyeskedjék annál is inkább, mivel a megélhetési viszonyokban beállott nagyfokú változás és áremelkedéssel szemben csak az egy közjegyzői kar az, mely a nehéz megélhetési

viszonyokhoz nem illő, azokkal arányban nem álló alacsony díjszabály javítását 32 éven át mind e mai napig nem sürgette s még ma is ezen elavult, s mert lefelé progressiv, határozottan rossz és igazságtalan díjszabály képezi anyagi megélhetésének alapjait.

Sajnálattal kell kijelentenünk, hogy feliratunkban kifejtett mindezen nyomós okok és érvek a volt igazságügyminisernél eredményre nem vezettek, kérelmünk nála süket fülekre talált. A közjegyzői kar anyagi viszonyai, a közjegyzői állások szervezése és betöltése felől az igazságügyi költségvetés alkalmával oly kijelentéseket tett, melyek a közjegyzői karban országszerte a legnagyobb megdöbbenést keltették s egy igazságügyminisertől joggal megvárható komoly megfontolást, higgadságot és igazságos mérlegelést nemcsak nélkülözlk, de a közjegyzői kar iránt a legnagyobb tájékoztatlanóságot, mondhatni rosszakaratot árultak el, úgy hogy az általa követett igazságtalan kinevezési rendszer ellen a budapesti kir. közjegyzői kamara kénytelen volt határozott állást foglalni s ezen álláspontját az összes társ kamarákkal közölt s kamaránkhoz 120/1907. szám alatt érkezett feliratban bővebben is kifejtette.

Midőn ezen feliratot a tekintetes Közgyűlés elé terjesztjük, tesszük azt azon javaslattal, hogy a feliratban foglaltakhoz egész mérvben hozzájárulni s hozzájárulását a nagyméltóságú kormány előtt külön feliratban nyilvánítani kegyeskedjék.

Ily körülmények között Polónyi Géza volt igazságügyminisernek rövid időn bekövetkezett bukása a közjegyzői karban bizonyos megkönnyebbülést, mint szánalmat keltett. Utódját dr. Günther Antal igazságügyminister urat kineveztetése alkalmából a kamara üdvözölte, s efeletti örömeinek a választmány hozzáintézetett feliratában kifejezést is adott.

A jogok és kötelességek közhitelű alakba foglalása, megelőző jogvédelem és igazságszolgáltatás veti meg a jogbiztonság alapjait.

A közjegyzői intézmény a nemzet consolidációja, a közvagyonosodás megteremtésére közrehat, léte és fejlesztése tehát kiváló közérdek, mert a közjegyzői szervezet az igazságügyi és közigazgatási szervekkel együttesen nyújthat csak jogbiztonságot, amely nélkül nincs munka, munkának sikere, nincs vagyonosodás. Vagyon nélkül nincs erő, erő nélkül pedig nincsen önállóság, nincs szabadság és függetlenség! Szegény koldus nemzet szabad és független nem lehet.

Nincsen az a magna Charta, nincsen az az arany bulla, mely egy nemzet alkotmányának biztosítékát képezné, ha az a nemzet gyenge, vagyonilag erőtlen, mert egyedül a jogrend szülte, a jogbiztonság védte közvagyonosodás adja azon nemzeti erőt, képezi egy nemzet alkotmányának olyan biztosítékát, melyen semmi erő és hatalom nem diadalmaskodhatik.

Rossz politika, mely az alkotmány biztosítékait a belkormányzat és igazságügy szerveinek, a birói és közjegyzői karnak fejlesztésén és jó közigazgatás szervezésén kívül másban keresi.

Az ország rossz közigazgatása nyújtja a nemzetiségi izgatónak a gyújtó anyagot, adja az államlakosok ezreinek kezébe a vándorbotot, mely az Amerikába kivándorlásra, a nemzetiségek ellenséges érzületére s ezáltal a nemzet elvérzésére, az ország koldusbotra jutásához vezet.

Az eddig követett politikával, mely abban nyilvánul, hogy az 1904. évi XI. törvénycikk a községi jegyzőket feljogosítja, hogy okmányok gyártásában kontárkodjanak, s megengedi, hogy mindennel, csak azzal, mi egyedül hivatásos kötelességük, az állami közigazgatás intézése és végrehajtásával ne foglalkozzanak, a nemzet amúgy is gyenge közigazgatási szervezetét tönkretenni, hitelét aláásni, a nemzetiségi izgatásoknak csak újabb tápot adni igen, de jó közigazgatást teremteni, a létező bajokat orvosolni nem lehet. Hitellekkönyveink rendezetlensége, a községi jegyzők és zugirások kontárkodásai a perek Pandora-szelenczéjét nyitják meg s az ország lakosainak ezreit juttatják évenként az anyagi pusztulás szélére. Ha ez állapotot továbbra is tűrjük, hiába biztosítjuk a nemzet alkotmányát és jogait, önmagában elvérzik, elpusztul az.

Az 1904. évi XI. törvénycikk a községi jegyzők magánügyködésére vonatkozó szerencsétlen intézkedéseinek eltörlése, a birói és közjegyzői intézmény fejlesztése, jó közigazgatás szervezése, az az igazi nemzeti politika és feladat, mit a hazában minden hazafi és elfogulatlan politikusnak követnie kell, mert ezek azok az igazi alkotmánybiztosítékok, melyek egyedül teszik erőssé s képessé a nemzetet arra, hogy jogait és alkotmányát minden körülmények, bármi sors csapásai közepette sikerrel megvédhesse.

A birói kar, a közjegyzői intézmény és a közigazgatási szervezet fejlesztése tehát elsőrendű feladat, mely a nemzet alkotmányának legfőbb biztosítására, a nemzeti jogállam megteremtésére vezet.

Az eddig vázoltakból kitetszőleg az elmúlt 1906/1907. kamarai év kamaránk életében szomorú emléket hagyott. Ámde, tisztelt Közgyűlés, mindaz a balsiker, mi a lefolyt évben kamaránk és a magyar közjegyzői intézménynek osztályrészül jutott, nem jogosít fel arra, hogy elcsüggedjünk, sőt inkább kétszeresen kötelességünké teszi, hogy azt a zászlót, melyet kezünkbe fogtunk, amelyen a magyar közjegyzői intézmény fejlesztése s a magyar jogállam megteremtésének eszméi vannak írva, el ne hagyjuk, annak mindvégig buzgó, csüggedést nem ismerő harcossai legyünk. Mert hisz az egyes ember a küzdelemben kidől vagy elhullhat, de az eszme él s elvégre diadalmaskodik.

Bármily sötét legyen is tehát s beborult a politikai látóhatár, bizunk abban, hogy a magyar jogállam eszméje nem vesz el s ha mi egyesek a küzdők sorából kidőlünk is, eszméink élni, diadalmaskodni fognak s a magyar közjegyzői intézmény fejlődésnek indulni s vele a magyar nemzeti jogállam kiépülni s felvirágozni fog.

II.

Tegyey Lajos volt szombathelyi kir. közjegyzőnek 1906. évi december hó 4-én bekövetkezett halálával üresedésbe jött szombathelyi kir. közjegyzői állásra 398/906. szám alatt érkezett igazságügyministeri rendelet folytán pályázat iratott ki. S habár a kettéosztás ellen a kamara 422/1906. szám alatt kelt feliratában a legerélyesebben állást foglalt, Polónyi igazságügyminister a kamarához 1907. január 16-án 57. szám alatt érkezett leiratával Szombathelyen második közjegyzői állást rendszeresített. Az

üresedésbe jött közjegyzői állásra a 80/907. sz. leirattal dr. Bardió Ferencz volt sümegi gyakorló ügyvédet, az ujon rendszeresített II-ik közjegyzői állásra pedig minden pályázat kiírásának mellőzésével dr. Potyondy Béla kir. közjegyzőhelyettest nevezte ki.

Midőn kamaránk új tagjait üdvözljük, azon várakozásunknak adunk kifejezést, hogy bennük Kamaránk és a közjegyzői intézmény munkás, az intézmény nagy feladatai iránt fogékony s lelkesedni tudó két oly tagot nyert, kik kamaránk buzgó támaszai lesznek.

Dr. Cselley János magyaróvári kir. közjegyző kamaránk választmányának s fegyelmi bíróságának sok éven át tagja kamaránkhoz 1907. április 3-án, 155/907. sz. alatt érkezett beadványában szemei nagyfokú gyengeségének okából hivatalos állásáról lemondott, a lemondás folytán megürült magyaróvári kir. közjegyzői állásra fia dr. Cselley Kálmán kir. közjegyzőhelyettes neveztetett ki királyi közjegyzővé, ki hivatalos működését már megkezdte.

Dr. Csellei János volt magyaróvári kir. közjegyző hosszú szolgálati ideje alatt szerzett érdemeinek elismerésül kamaránkhoz 1907. június 7-én 302/907. szám alatt érkezett igazságügyministeri leirat szerint a kir. tanácsosi címmel lett legfelsőbb helyen kitüntetve.

Dr. Csellei János kartársunknak távozását a kamara sajnálattal, kitüntetését ellenben örömmel vette tudomásul, s ennek elnöke útján írásbeli kifejezést is adott.

Tegyey Lajos volt szombathelyi királyi közjegyző halála az összes kartársak közt mély részvétet keltett, a gyászszertartáson kamaránk testületileg vett részt, ravatalára díszes koszorút helyezett s részvétét a gyászoló család előtt a kamara elnöke szóval, a választmány pedig írásban tolmácsolta. Tegyey Lajos kamaránk szorgalmas és tevékeny tagja volt. Az általános rokonszenv környezte életében s pályája végének megdöbbentő tragikuma feletti fájdalom és részvét kísérte sírjába, ki mások bűnéért annyit szenvedett. Indítványozzuk, hogy dr. Csellei János és Tegyey Lajos kartársaink emlékét s érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíteni méltóztassék!

III.

A kamara területén működő kir. közjegyzők ügyforgalmát feltüntető ez évi kimutatásból a következőket közöljük:

Bevezetések:	1905.	1906.	több	kevesebb
1. Az ügykönyvben	8740	8584	—	156
2. Az óváskönyvben	4221	5072	851	—
3. A hagyatéki könyvben	7872	7080	—	792
4. A birói megbízások könyvében	140	157	17	—
5. Más. és könyvk. hit.	2684	2793	109	—
6. Fordítás	1138	1228	90	—
7. Magánbeadványok	2846	2936	90	—
összesen:	27641	27850	1157	948

Eszerint az ügykönyvben a bevezetések száma az előző 1905. évi bevezetések számához hasonlítva:	156	
a hagyatéki ügykönyvben pedig a bevezetések száma:	792	
	összesen: 948	
ügyszámmal apadt, míg az óvásoknál	851	
a birói megbízásoknál	17	
a másolatok és könyvkivonatok hitelesítésénél	109	
a fordításoknál	90	
a magánbeadványoknál	90	
	összesen: 1157	ügyszám-
mal emelkedett s így az apadást levonva,	948	ügyszám;
az ügyforgalom átlagos növekedést mutat	209	ügyszám.

A kamaránk területén működő kir. közjegyzők közt ezen számok felosztva, egy-egy közjegyző ügyforgalmára átlagosan kilencz ügyszám-szaporulat esik. De ha tekintetbe vesszük, hogy a közjegyzők főjöveldelmi forrását épen a hagyatéki ügyek teszik s a hagyatéki ügyeknél tapasztalható 792 darab szembetünő nagy apadásból egy-egy közjegyzőre 36 db hagyatéki ügy jut, az ügyforgalom átlagos emelkedése daczára constatálnunk kell, hogy a közjegyzői állások jöveldelmessége ez évben is fokozatosan csökkent, mi kétségtelenné teszi, hogy a közjegyzői állásoknak ujabban tapasztalható szaporítása nemcsak nem indokolt, de ellenkezőleg ma már égető szükséggé vált, hogy a közjegyzői kar anyagi megélhetésének biztosításával a kormány és törvényhozás a legkomolyabban foglalkozzék.

A kir. közjegyzők működési körének kiterjesztése s az elavult közjegyzői díjszabály revíziója ma már elodázhatlan s a közjegyzői intézmény anyagi csődje nélkül tovább nem halasztható. A birói kar túlterheltségén s anyagi existenciájának javításán is csak ezzel kapcsolatosan s csak úgy lehet segíteni, ha a perenkívüli eljárás reformjaival a birói kart a hivatási körén túl eső perenkívüli ügyek felesleges ballasztjától megszabadítjuk, a nem peres ügyek ellátását egészben és kizárólag erre egyedül hivatott közjegyzői kar ügykörébe utaljuk s a bírót képesítjük arra, hogy legjobb tudását a megzavart jogrend helyreállítására, minden idejét egyedüli hivatásának betöltésére, a peres ügyekbeni ítélezésre fordíthassa. A nem peres ügyek elvonása folytán felesleges birói állások javadalma, az állam minden megterhelése nélkül, a birói kar anyagi szükségletének javítására fordítható.

Meggyőződésünk, hogy ez lenne az egyedüli helyes és üdvös igazságügyi politika, mely nemcsak a közjegyzői intézmény fejlesztését, de a magyar birói kar és jogszolgáltatás színvonalának emelkedését is eredményezni fogja.

Az évi jelentés tudomásul vétetvén, a kamara a magy. kir. igazságügyministerhez a következő felirat intézését határozta el:

Nagyméltóságú magyar kir. Igazságügyminister Úr!

Kegyelmes Urunk!

Kamaránk választmánya folyó évi május hó 5-ik napján kelt s folyó évi június 18. napján felküldött feliratában már szerencsés volt Nagyméltóságodat üdvözölni s ezen alkalomból Nagyméltóságodhoz előterjesztéssel is élni.

Ezen feliratban foglaltakat mi mindenben magunkévá tesszük s Kegyelmességedet magas állásában hódolatteljesen köszöntve, közhasznú tevékenységéhez szerény közreműködésünket egész készséggel felajánljuk.

De magunkévá tesszük a jelzett feliratban foglalt előterjesztésben előadott panaszokat, kérelmeket és javaslatokat is s kérjük Excellentiádnak kegyes intézkedését.

Kegyelmes Úr! Nem akarjuk választmányunk fenti feliratának ismétlésével Nagyméltóságodat untatni, mert meg vagyunk győződve arról, hogy azon feliratban foglaltakat ugyis kegyes figyelembe venni méltóztatik. Ujból kell hangsúlyoznunk azonban, hogy addig is, míg a telekönyvi ügyeknél olyannyira szükséges közjegyzői kényszer behozatik, addig legalább a hagyatéki ügyeknek elejétől végig való ellátása a kir. közjegyzőkre — mint erre egyedül illetékes, tekintve hivatott jogi szervekre — volna bizandó s ezen czélból minden hagyatéki ügyre nézve a kötelező tárgyalási eljárás elrendelendő. Az örökösödési bizonyítvánnyal való eljárás mint a hagyatéki eljárási kényszerrel össze nem férő, eltörleendő lenne. Az örökösödési bizonyítványos eljárás különben a gyakorlatban sem vág be, mi onnan látszik meg, hogy tudunk kir. járásbiróságokat, melyeknél az ilyen ügyeknek száma az összes hagyatéki ügyeknek egy százalékára rug, s így a közönség sem kedveli az örökösödési bizonyítványos eljárást. S ahol ez mégis alkalmaztatik, ott sajnálattal kellett tapasztalnunk, hogy a hagyatéki bíróságok nem kívánják meg az 1894. évi XVI. t.-cz. 99. §-ában előirt hitelesített magánokiratot, mert legalább a mai közgyűlésünkön jelen volt 19 kir. közjegyző közül egyik sem emlékezett arra, hogy az 1894. évi XVI. t.-cz. életbelépte óta hozzá ily okirat hitelesítés végett hozatott volna. S így még a hitelesítéssel járó s nevetésesen csekély jöveldem is el lett a kir. közjegyzőtől vonva.

Pedig, Kegyelmes urunk, a mi jöveldemeink csakugyan nagyon csekélyek s olyik díjtétel oly alacsony, hogy az még a napszámosok munkabérével sem vetekedhetik és sehogyan sem nyujt arra módot, hogy az oly sok évi és nagy költséggel járó kiképzés, fáradságos tanulás és hosszú várakozás után végre a révpartnak remélt kir. közjegyzőségbe eljutott férfiú magának a hiszen szép és tekintélyes társadalmi állásának megfelelő anyagi függetlenséget megteremthesse. Arra, hogy betegségünk esetére, segítségünkről, munkaképtelenségünk esetére nyugdíjünkről, halálunk esetére családunknak ellátásáról közjegyzői működésünknek eredményét képező anyagi erővel gondoskodhassunk, — már gondolni is alig merünk. A levetség, az apathia pedig nem jó munkatársak!

Kegyelmes ur! Az 1880. évi LI. t.-cz. és az 1894. évi XVI. t.-cz. életbelépte óta a társadalmi és megélhetési viszonyok teljesen megváltoztak s

azon törvényczikkeknek a díjtételekre vonatkozó részei immár teljesen elavultak. A társadalom a középosztályhoz tartozó kir. közjegyzőkre is újabb s nagy kötelezettségeket ró, melyek alól ki nem térhet, ha csak az őt képzettsége és társadalmi állása után is megillető társadalmi polczot veszélyeztetni nem akarja, — a lakberek tetemesen, az élelmi, fűtési és világítási czikkeknél ára hihetetlenül, a segédszemélyzetnek díjazása körülbelül 50 százalékkal felemelkedett, — a katonák, a vasutasok, állami és megyei tisztviselők, községi és körjegyzőknek javadalmazása (olyiké többször is) rendezve s tisztességes megélhetésük részben biztosítva lett, részben az eziránti eljárások folyamatban vannak, csak arról nem hallunk, még kevésbé tudunk semmit sem, hogy valaki a mi elárvult ügyünket támogatás alá venné s jogos érdekeink tekintetében az illetékes helyeken szót emelne. Kérjük Nagyméltóságodnak kegyes pártfogását és sérelmeinknek orvoslását! Mély tisztelettel: A szombathelyi kir. Közjegyzői Kamarának 1907. évi szeptember 8-án tartott közgyűléséből.

Elhatározott továbbá, hogy a befolyó birságpénzek a kir. közjegyzők országos egyletének nyugdíjalapjára fordíttassanak.

Megejtetvén a választások, megválasztották elnökül *Baditz Lajos*, választmányi rendes tagokul: báró *Clauer Lajos*, *Hrabovszki István*, dr. *Kenessey Ferencz*, *Pffeffel János*, választmányi póttagokul: *Nagy József*, dr. *Pottyondy Béla*, fegyelmi bírósági rendes tagokul: *Mihálkovichs Tivadar*, *Sült József* és fegyelmi bírósági póttagokul: dr. *Hanny Tódor*, dr. *Svastits Zoltán* kir. közjegyzők.

*

Helyreigazítás. *Rupp Zsigmond*nak az igazságügyministerhez intézett és lapunk múlt számában közölt beszédében értelemzavaró hézag van, melyet következőkben igazítunk helyre. A 321. lapon ugyanis a 9-ik sorban e két szó „ezt“ és „Hisz“ közé e mondat iktatandó: „Ha tehát a hiba sem az intézményben, sem a karban nincsen, akkor ez csak a szervezetben lehet és van is!“

*

Személyi hírek. Kineveztetett kir. közjegyzővé dr. *Kozma Endre* brassói kir. közjegyzőhelyettes *Székelykeresztúrra*. Meghalt *Pekáry János* tokaji kir. közjegyző.

K ü l f ö l d.

A német és osztrák közjegyzők szeptemberi kongresszusa rendkívüli látogatottság és az összes igazságügyi körök, elsősorban pedig magának az osztrák igazságügyministernek, dr. Kleinnek személyes részvétele mellett folyt le. A tárgyalások főpontja a közjegyzői okirat nemzetközi hatályának biztosítása („Freizügigkeit der notariellen Urkunde“) és ennek elérése céljából a közjegyzőség és közjegyzői hatáskör egyöntetű szervezésének kérdése volt. A kongresszus a következő határozatokat hozta:

1. A magánosok céljaira szolgáló közokiratszerkesztés a közjegyzőség kizárólagos hatáskörébe tartozék. A közjegyzői hivatás kizárólagos és semmiféle más hivatással össze nem köthető legyen. A közjegyzői qualificatio azonos legyen a bíró és ügyvédével.

2. A nemzetközi forgalom igényei megkívánják, hogy valamely államban felvett közjegyzői okirat, mint a jogilag relevans magánakarattal kifejezője vagy az állami közeg ténytanúsítványa idegen államban is hatálylyal bírjon és végrehajtható legyen. Ehhez a közokiratszerkesztésnek egységes szabályozása szükséges, mely nemzetközi szerződések által volna biztosítandó.

3. Szükséges új okirati formák megállapítása (Brevetakte, Eschatokolle); a jelenlegi okirati formalitások egyszerűsítése (a személyazonosságról való meggyőződés mikéntje a közjegyző szabad belátására bizassék; ügyleti tanúk alkalmazása mellőzendő; a hitelesítési záradék egyszerűsítendő) és a közjegyzői hatáskör kibővítése (örökös bizonyítványok kiállítása, minden jogilag lényeges tények tanúsítása, affidavits, certificats de coutume).

*

Osztrák joggyakorlat. Fegyelmi vétséget követ el az a közjegyző, aki bírói megbízottul lévén kirendelve, az érdekelt felek valamelyikétől meghatalmazást vállal el, feltéve, hogy az ellátandó ügyek természeténél fogva a két ügyködés érintkezése lehetségesnek mutatkozik. (Legfelsőbb törvényszék mint fegyelmi bíróság 1907. július 11.). Érvényes váltóaláírást képez és nem tekinthető bírói vagy közjegyzői hitelesítésre szoruló kézjegynek, ha különben írni és olvasni nem tudó, a betűket nem ismerő egyén saját nevét

elébe tett minta után a váltóra tényleg aláírja (U. a. 1907. május 31.). Örökös nem léteben a hagyaték az államkincstárnak hivatalból át nem adható, mert a kincstárnak az uratlan hagyatéokra csak öröklési joga van, de annak átvételére nem kötelezhető (U. a. 1907. febr. 20.)

*

Német joggyakorlat. Örökhagyónak az a rendelkezése, hogy mindazon esetekben, melyekben valamely végrendeleti intézkedés értelme iránt kétely merül fel, a végrendeleti végrehajtók vannak hivatva azt megállapítani, hatálytalan, mert a ptk. 2065. §-a ugyan csupán annak lehetőségét zárja ki, hogy valamely intézkedés érvénye egy 3-ik személy elhatározásától tételesen függővé, de ettől lényegileg nem tér el, ha valamely intézkedés értelmének megállapítását bízza az örökhagyó másra és mert általában az örökhagyónak minden képviseltetése ki van zárva (Reichsgericht 1907. április 29.).

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

(FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.)

Szerkesztő:
DR. CHARMANT OSZKAR

budapesti kir. közjegyző

Főnyomtatás:

DR. HOLITSCHER SZIGFRID

budapesti kir. közjegyző-helyettes

ADTA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLTÉB.

Megjelenik havonként egyszer

BUDAPEST, 1907.

KÁROLYI GYÖRGY KÖ- ÉS KÖNYVNYOMDÁJA

V. Arany Jánosutca 1.